

יקוב הדין את ההר

תשובה גלויה של היהודים החרדים
לדבר ה' הדתיים-הלאומיים, למכתבו
של הרבי מגור מיום א' במדבר,
כ"ה אייר תש"ג, על דבר חבלי
המשיח של אחינו באירופה ו"אגודת
ישראל" והמפלגות האחרות בעמנו.

ערוך ע"י

אברהם בן אביגדור גרין — בן גריון
(בר"ת: אבא גרינברג)

אל הקוראים

מעין הקדמה למהדורה השנייה

חדשים אחדים אחרי שהופיעה מחברתי זו במהדורה הראשונה לאור נתפרסם נגדה בעתונים יומיים אחדים מיום "שבת הכרוז" הידוע האומר בין השאר: "וכל תוכן החוברת הוא מלא בבזיונות על הקדושים והטהורים זצ"ל, שנהרגו ונרצחו בכל מדינות אירופה וגם מלא שמצה, קלון, בוז, חרוף וגידוף על ראשי אלפי בית ישראל מאורינו וגדולינו, אדמור"ם וגאונים וקדושים ובראשם את אדמו"ר הגה"ק שליט"א מגור".

מחברתי זו, הנכתב בדם לבבי מחובתי להאמת, לתורתנו, עמנו וארצנו נתבקר בדיקנות מרובה טרם שהופיע לאור ע"י ת"ח עסקנים צבוריים ורבנים גדולים ומפירסמים, ראשי מפלגות חרדים ועל ידיהם הופיע אח"כ המהדורה באור הדפוס.

כל קוראי המהדורה הבלתי משוחדים ומושפעים מאיזה צד שהוא יראו וינכחו עד כמה הכרוז הזה מסלף את האמת ומסרס את הדברים, כי בעוד שאני במחברתי קובל ומתאונן מקירות לבי על "אגודת ישראל" והעומדים בראשה ומדברים בשבחה על אותם האשמות עצמם המובא בכרוז בין ביחס להקדושים שנהרגו והושמדו באירופה ובין ביחס למאורינו וגדולינו, אדמור"ם וגאונים דורנו הנמצאים במפלגות חרדיות אחרות שמחוץ לאגו"י, באו בעלי הכרוז והחליפו את היוצרות ושמו את המאשים (אותי ומחברתי) לנאשם וע"י הפכם את הסדר הוציאו את פסק דינם לא על הנאשמים האמתיים אלא להיפך, על מחברתי. תכתב זאת לדור אחרון, כי הנשמע דבר כזה מעולם?

אולם קושטא קאי ושקרא לא קאי; ע"י הכרוז המסולף הזה נתעורר דעת הקהל והעתונות היומית ומכל הצדדים באו אלי יהודים חרדים נכבדים ורבנים גדולים נודעים והביעו לי דברי עידוד ותודה על דברי הכנים והאמתים שפרסמתי במחברתי בלי כל מורא ופחד ושהיו כל הזמן חבוים וטמונים בלבם הם ובקשו ממני למסד להם את מחברתי להפליגה בין מכיריהם, כי הקופצים עליה נתרבו מאה מונים וזה מחייב אותי לשיב ולהוציא המהדורה השנייה וירא הקורא וישפוט!

„יקוב הדין את ההר“

כבוד הרבי מגור שליט"א פנה לקהל חסידיו ומעריציו וליהדות החרדית פאה"ק בכלל, במכתב שנתפרסם בעתון החרדי „היסוד“ בדלקמן:

„בעזה"י, א' במדבר תש"ג. אחי ורעי החרדים לדבר ה'!

עת צרה ליעקב שלא היה כמוהו בישראל ואין עצה אחרת אלא ההתחזקות באמונה ובטחון בהשי"ת. עם ה' חזקו ונתחזקה, אם הצרות מתגברות-הם חבלי-משיח וצדיק באמונתו יחיה. עלינו לחזק ולהתחזק בקיום תורה ומצוות, בחינוך הבנים ובנות בדרך התורה ובאהבת ישראל. במדרש תנחומא, אתם נצבים היום כלכם, מה היום מאפיל ומאיר אף אתם כשאפלה לכם והיא עתיד להאיר לכם אור עולם, שנאמר והיה לך ח' לאור עולם. אימתי, בזמן שתהיה כלכם אגודה אחת וכו', שאין ישראל נגאלין עד שיהיו כלם אגודה אחת. הרבה עבודה השקעתי להתחברות היראים באגודה אחת, ביסוד וחיוזק „אגודת ישראל“ ביחוד בפולין, להרמת קרן התורה ויהדות, עכשיו שהכל חרב, עלינו להתאחד באגודת ישראל לעבוד שכם א' — לחיוזק היהדות ובפרט באה"ק. ודעתי והשקפתי כמאז כן עתה, אך ורק להתחזקת אגודת ישראל, ודעתי נגד מפלגות אחרים הנוטים מדרך הסלולה לנו מדור דור ידוע מכבר, ואבקש מכל אחד לסייע לאגו"י הן בגופו הן בממונו, גם לעזור למפעל למען ילדי ישראל שהתחילה, כדי להציל שארית הפליטה, לחנכם במסורת אבותינו. והשי"ת יהיה בעזרתנו ויחוש פדות נפשינו וגאולתנו. ידידכם הרו"ש ומצפה לישועה. אברהם מרדכי אלטר."

כיהודים חרדים ילידי פולין, ששבילי החצר של כב' הרבי מגור נהירין לנו היטב מזמן רב, נפלאנו ונדהמנו מאד מדברי המכתב הזה, ע"י הנחותיו ומסקנותיו המוזרות והסותרות זו את זו, המסלפות את האמת והמציאות, והמצפון החרדי-יהודי שלנו אינו מניח אותנו בשום אופן לעבור עליהם בשתיקה, מבלי להפנות את תשומת לב האדמו"ר והקוראים הנכבדים לשאלותינו וקושיותנו שנתעוררו בקרבנו בקראנו את המכתב הזה.

מהכתובת של המכתב, הנערך „לאחי ורעי החרדים לדבר ה'“, אנו רואים, שכב' הרבי פנה בדבריו אך ורק לאחינו החרדים, ולא להחפשים והחילונים, ומעצם גוף המכתב שמע מינה תלת, כלומר, במכתב זה אנו מוצאים שלש הנחות ומסקנות דלהלן: א) שתקופת ימות המשיח זו, שאנו חיים בה, היא עת צרה ליעקב, שכמוה לא היתה עוד בישראל, והצרות המתגברות עלינו הן „חבלי-משיח“, וצדיק באמונתו יחיה; ב) שהצרות וחבלי משיח אלה מחייבים אותנו להתחזק בקיום התורה ומצוותיה, באהדות ובאהבת ישראל ולחנך בנינו ובנותינו בדרך זו, כדברי התנחומא, שאין ישראל נגאלין עד שיהיו כולם אגודה אחת; ג) אחרי

שכבודו מודיענו, שהשקיע הרבה עבודה ביסודה וחיוזקה של „אגודת ישראל“, ביחוד בפולין, להרמת קרן התורה והיהדות, הוא משמיע לנו, שגם עכשיו — אחרי שהכל חרב, — בכל זאת דעתו והשקפתו היא, כאז כן גם עתה, אך ורק להתאחד באגודת ישראל ובפרט באה"ק, לעבוד שכם אחד לחיוזק היהדות, ומדניש ביחוד „שרעתו נגד מפלגות אחרים הנוטים מדרך הסלולה לנו מדור דור ידוע מכבר“, ולכן הוא מבקש לסייע לאגו"י הן בגופו והן בממונו, כדי להציל את שארית הפליטה וכו'.

בטרם שננתח את דברי המכתב הזה מתוך מצפון נקי בהגיון קר ושכלי, לאור התורה והמסורה, החיים והמציאות של זמננו, ונברר את הנחותיו ומסקנותיו לפרטיהן ובכדי ששאלותינו ודברי בקורתנו נגדם יהיו מובנים כל צורכם גם להקוראים הפשוטים, שאינם בקיאים בבעיות וענינים כאלה עלינו להקדים שני דברים ; א) להביא בזה את מאמרי חז"ל המדברים מגאולתנו העתידה וחבלי-משיח הקשורים בה שנוזכרו במכתב, דברים שנאמרו לא בתור אנדה, אלא להלכה ולמעשה ושהנם חובה עלינו לקיימן בנפשנו ובמאורנו ולהתפלל לפיהם יום-יום, וגם להראות את חוות דעתם של חכמינו אלה על מהותם של חבלי משיח אלה, באיזה פרק זמן של ימות המשיח יתקיימו, במי יפגעו לרעה ומה הם העוונות והחטאים שגורמים להם, ולאיזה תכלית, חבלי משיח אלה באים ופוגעים בנו כאופן כה קשה, שאין דוגמתם בכל תולדותינו ; ב) לברר באובייקטיביות גמורה, מתוך המציאות והחיים שבימינו, איזו מפלגות של אחינו החרדים, הנאמנים לתורתנו ומצוותיה, הלכו בדרך הסלולה לנו מדור דור, בקשר לשיבת ציון, בנין הארץ והתישבותנו בה, ואיזו מהן נטו מדרך סלולה זו והלכו בארחות עסקלות, בניגוד לרוח תורתנו, נביאינו, חז"ל ורבנינו מאז ומעולם עד ימינו אנו, ולהוכיח כמו כן איזו מפלגות בעמנו גרמו, — לדעתם של קדמונינו וחכמינו הנזכרים, — להאסון והשואה שבאה על אחינו בפולין ובאירופא כולה, האם חסבו וגרמו לזה המפלגות הציוניות השונות, או אלו המתנגדות לרעיון הציוני, מתחלת הופעתו בעולמנו, עם „אגודת ישראל" והנגררים אחריה, ואדמו"ריהם העומדים בראשה ? ולתכלית זו מוכרחים אנו להשתמש במאמרי חז"ל בכרכות י"ב, שם ל"ד, סנהדרין צ"א, ב"ב סכ"ב, זבחים קי"ח, שם צ"ב, ערכין י"ג ועוד במקומות הרבה, שמאלה אנו רואים, שחכמינו חלקו את כל הזמן הארוך מיום גלות ישראל מעל-אדמתו עד אחרית הימים, אחר ביאת משיח צדקנו, לשלש תקופות שונות, וסמנו אותן בשלשה שמות מיוחדים ; התקופה הראשונה, מיום שהלכנו בגולה עד הזמן שנשוב להתישב בארצנו, והאדמה תתפיים לנו ותתחיל שוב לתת לנו את יבולה ופריה, נקראת בשם „עולם הזה" והשניה, למן העת שנתחיל להוציא מאדמתנו את תבואתה ופריה עד ביאת משיח צדקנו — נקראת „ימות המשיח", ותתקופה השלישית, שאחרי ביאת המשיח, נקראת „עולם הבא" או אחרית הימים (המבטאים: עולם הזה, עולם הבא המובאים במאמרי חז"ל הנזכרים, לסמן את התקופות שלפני „ימות המשיח" ואחריהם, הנם שמות מושאלים של עוה"ז ועוה"ב שלפני המות ואחריו) בתקופה האמצעית „בימות המשיח", שבה צריכים להתקיים היעודים המשיחיים לעמנו, יהיו לנו ששת ימי מעבר, שבהם נעלה משלב לשלב בדרך גאולתנו עד שנגיע לביאת משיחנו. את הדבר החשוב הזה אנו מוצאים בדין מפורש

במסכת מגילה י"ז: בזה"ל: „אמר ר' יוחנן ואמרי לה במתניתא תנא, מאה ועשרים זקנים ובהם כמה נביאים תקנו שמונה עשרה ברכות על הסדר וכו', והגמרא מבארת שם טעמו של סדר הברכות הללו ואומרת בין השאר: מה ראו לומר קבוץ גלויות אחר ברכת השנים? דכתיב (יחזקאל ל"ו) „ואתם הרי ישראל ענפכם תתנו ופריכם תשאו לעמי ישראל, כי קרבו לבוא“, וכיון שנתקבצו גלויות נעשה דין ברשעים, שנאמר (ישעיהו א') „ואשיבה ידי עליך ואצרוף כבוד סיגיד“, וכתיב (שם) „ואשיבה שופטיך כבראשונה“, וכיון שנעשה דין מן הרשעים כלו הפושעים, וכולל זדים עמהם, שנאמר (שם) „ושבר פושעים וחטאים יחדיו“ וכו', וכיון שכלו הפושעים, מתרוממת קרן הצדיקים, דכתיב (תהלים ע"ה) וכל סרני רשעים אנדע, תרוממה קרנות צדיק וכו', והיכן מתרוממת קרנם? בירושלים, שנאמר (תהלים קכ"ב) „שאלו שלום ירושלים, ישליו אוהביך“, וכיון שגבנית ירושלים בא דוד, שנא' (הושע ג') „אחרי ישובו ב"י ובקשו את ד' אלקיהם ואת דוד מלכם“.

דברי חז"ל אלו בוקעים ועולים עד לרקיע ונוקבים ויורדים עד לתהום נפשנו, כי בהם הראו לנו על כל מה שיעבור עלינו בדרך גאולתנו העתידה, גם על הטובות וגם על הרעות, והדברים האלה אינם דברי אגדה, שאפשר יהיה לפרשם במובנים ואופנים שונים, אלא הם דברים כפשוטם וכמשמעם, שנאמרו להלכה ולמעשה, שרק כך ולא באיזה אופן אחר שהוא, אנו מחויבים להתפלל ג' פעמים ביום על הגאולה המקווה. וכשנשים לב אל שש הברכות „ברך עלינו“ (ברכת השנים) „תקע בשופר“ (קבוץ גלויות) „השיבה שופטינו“ (שופטים ושוטרים) „על הצדיקים“ (התרוממות קרן הצדיקים) „ולירושלים עירך“ (בנין ירושלים) ו„את צמח דוד“ (ביאת משיח בן דוד) ולסידורן בזו אחר זו, שהנן חלק בלתי נפרד של השמונה עשרה ברכות, שתקנו לנו הזקנים והנביאים, שהיו בימי הבית השני, אחר עליית עזרא ונחמיה, — נראה באופן ברור ומוחלט, כי רק באופן הקבוע כאן ולפי הסדר הזה תתקיים גאולתנו העתידה, ולא באיזה אופן אחר שהוא, זאת אומרת, לא בבת אחת, לפתע פתאום, כי אם קמעה קמעה, דרגא אחר דרגא; בתחילה תקוים ותתמלא תפלת „ברכת השנים“, שארצנו אחרי שוממותה הארוכה בימי גלותנו תתפיים לנו ותתחיל שוב לתת לנו את תבואתה ופריה, ותשביע מטובה ויבולה את בניה, השבים אליה לפייסה ולעבוד את אדמתה; וזה יהיה הגבול וימי המעבר מתקופת הגלות, „עולם הזה“, לתקופה השניה „ימות המשיח“. אחר זה יתחילו ימי קבוץ גלויות, הפרק הכי חשוב בתקופה הזאת, כי מארבע כנפות הארץ יתחילו אז אחינו להתקבץ לארצנו, לבנותה משוממותה ולהתישב בה, ויתקע בשופר גדול לחרותנו, וינשא גם לקבץ גלויותנו. אחר כך באה התפלה „השיבה שופטינו כבראשונה“, כי לאחר שיעלו ויתקבצו בארצנו רכבות יהודים מכל ארבע כנפות הארץ, יתאגדו כולם להסדרות אחידה, תחת הנהגה כללית עליונה אחת בסדרים טובים עם שופטים ושוטרים כבראשונה, שיהיו למופת בעולם. אחר זה בא ברכת „על הצדיקים“, (ברכת ולמלשינים אינה באה בחשבון הי"ח ברכות, ונתקנה אח"כ ביבנה) שתתרום קרנו והשפעתו של הישוב היהודי בעולם כולו ונגיע לקץ גאולתנו ותקוותנו. אחר זה מתפללים ברכת „ולירושלים עירך“ שתבנה, תשתפר ותתגדל ירושלים עיר הקודש, שתהיה ראוייה לעיר המלוכה, שבה ימצא כסא דוד,

ורק אחר כך מתפללים „את צמח דוד“, שנגיע -לגאולתנו השלמה בביאת משיח בן דוד.

תוכנן ומטרתן של ששת התפילות הללו מודהות בכל עם וחסודות והעקרונות של כל ממלכות העמים המתוקנים בעולם. כל עם מוכרח קודם כל לשבת על הקרקע, המפרנסת ומכלכלת אותו, ומחויב להמצא כרובו בארצו, ולא להיות מפוזר בעולם, והארץ צריך להתנהג עפ"י סדרים וחוקים קבועים וצודקים עם ממשלה מרכזית בראשה, המשתדלת כמו כן להרים את קרן עמה בכל הענינים החיצוניים הבין-לאומיים. ובבירת ארצה, המשתפרת והמתחדשת תמיד, יושבת על כסא המלוכה אישיות חשובה אחת, ביאת כח כל העם, שבידיו מתרכזים כל עניני המלוכה שבארצו. חכמינו וקדמוננו בימי עזרא ונחמיה, לפני אלפי שנה, בעת שעמי אירופא עוד חיו חיי פראים ולא היה להם עוד מושג נכון של עם ומדינה מתוקנה, — הורו הם לנו כבר איך לסדר ולתקן מדינה לכל צרכיה בתקופת ימי המשיח. ולא רק את הדברים הטובים והחיוביים שנזכרה להם בתקופה זו, ראו חכמינו אלה מראש, אלא אפילו לכל הדברים הנוראים והאסונות הגדולים, אשר יקרו לעמנו בימות המשיח האלה, שמו את לבם והודיעונו עליהם מראש, כי למטבע זו המכונה „ימות המשיח“ יש גם צד שני, שלילי, ומאד מאד קשה לנו, הנקרא „חבלי-משיח“, והם זרם רב של צרות ואסונות גדולים, אשר הם חזו לנו בתקופה זו, עד שרבים מהם אמרו „ייתי ולא איחמיניה“ (יבוא ולא אראנו). המונח הזה „חבלי משיח“ מקורו בדברי הנביא (הושע י"ג, י"ג) „חבלי יולדת“ יבואו לו; הנביא יואל מנבא על הזמן הזה: „ונתתי מופתים בשמים ובארץ, דם ואש ותמרות עשן, השמש יהפך לחצץ והירח לדם לפני בוא יום ה' גדול והנורא (שם ג', ג—ד). הנביא עמוס מתנבא: והיה ביום ההוא, נאום ה' אלקים, וחבאתי את השמש בצהרים והחשכתי לארץ כיום אור, והפכתי חגיכם לאבל וכל שיריכם לקינה, והעליתי על כל מתנים שח ועל כל ראש קרחה, ושמתי באבל יחיד ואחריתה כיום מר, הנה ימים באים, נאום ה' אלקים, והשלחתי רעב בארץ, לא רעב לחם ולא צמא למים, כי אם לשמוע את דבר ה', ונעו מים עד ים ומצפון ועד מזרח ישוטטו לבקש את דבר ה' ולא ימצאו (שם ח, ט, יב), (שכחת תורה לימות המשיח). בנבואות אלו ובהרבה אחרות ישנם, כל סימני חבלי משיח: חרבנות איומים, צרות גדולות ונוראות, שכחת תורה, רציחות ומביחות ועוד אסונות שונים, שכמוהם לא היו עוד. וכודאי ישאלו רבים: כל זה למה? האין די לנו באותן הרדיפות והצרות, שסבלנו במשך ימי גלותנו הארוכה, ולמה מוסיפים לנו כהנה וכהנה גם לימות המשיח, שבהם היו צריכים להתקיים בנו רק היעודים הטובים של נביאינו? אולם קדמונינו אלה ראו מראש, ששיבת ציון וקבוץ גלויות מתוך רצון והכרה פנימית תלקיים רק ע"י חלק קטן מבני עמנו ורוב העם למפלגותיו השונות לא ישימו כלל את לבם לגאולתם ולשובם לארצם בלי רחיפה גדולה וקשה מן החוץ, כי הגלות הארוכה והקשה הזאת תעשה בנו שמות, וימצאו גם הרבה בוגדים כאלה אשר יחפצו לומר להתבולל בין העמים אשר בתוכם הם יושבים ולהכחיד כליל את קיומנו בתור עם מיוחד בעולם, ויאחזו בשיטות ובדרכים אחרות לגמרי מאלו אשר הם, קדמונינו, אחזו בהן והורו לנו לסיימן וללכת בהן, בשביל כל זה ראו נביאינו וחכמינו, שאין עצה ותרופה אחרת נגד כל

מיני הבוגדים הרשעים האלה ונגד כל אלה הנגדרים אחריהם בזרז או בשגנה, בלתי אם האמצעים הקשים והחרפים האלה, — איך שלא יהיו מרים וקשים בשבילנו, — כי אחרת לא יעזבו כל אלה את דרכם המשחתה, אשר אמרו ללכת בה, כי רק ע"י חבלי משיח פאלה הנזכרים ישובו אחינו הנדחים האלה ביחד עם יתר אחיהם לעמם, לארצם ולכל קרשיהם. וזה שהגמרא הנזכרת אומרת: „וכיון שנתקבצו גליות נעשו דין ברשעים וכו' וכיון שנעשה דין מן הרשעים (ע"י חבלי משיח הנזכרים) כלו הפושעים, וכולל זרים עמחם, שנא' ושבר פושעים וחטאים יחדיו וכו' וכיון שכלו הפושעים מתרוממת קרן צדיקים וכו'. אולם רבים עוד ישאלו בודאי, מי הם בזמננו אותן הכתות: הרשעים, שיעשה בהם דין, הפושעים, הזדים והחטאים שיכלו? ומי הם, מהצד השני — הצדיקים, שיתרומם אח"כ קרנם? אולם אם נתבונן היטב לדעות השונות של המפלגות והכתות כולן, שהתנגדו והפריעו לחבת ציון ולהציונות הפוליטית שבימינו, למהרסינו ומחריבינו שמאתנו יצאו ושלחמו כל הזמן נגדינו מבפנים ומבחוץ, נראה שהם עולים בד בבד עם ארבעת הכתות המנויות כאן בגמרא והן: א) הקיצונים שבמתבוללים השונים, המתכחשים לגמרי לתורתנו, לעמנו ולארצנו, ומגמתם היא להתבולל כליל בתוך העמים היושבים בתוכם, ע"י נשואי תערובות וכדומה, בכדי להעביר את יהדותם לגמרי מן העולם, הם נקראים כאן בשם „רשעים". ב) יש מתבוללים למחצה, לשליש ולרביע, האומרים שאין כל בני ישראל, הפוזרים בעולם בארצות שונות, עם אחד ככל יתר העמים היושבים בארץ המיוחד להם, אלא אנו מהוים רק כתה דתית אחת ולא יותר, ולכך הם חושבים את עצמם לגרמנים, צרפתים, אונגרים, פולנים וכו' בני דת משה, אבל בכל הדברים השיכים לארץ, למלוכה ולשפה ולכל הקשור בזה — הם חלק בלתי נפרד של אותו עם וארץ שהם נמצאים בתוכה, ובכדי לסמא את העינים ולהבליט את חרדותם לדתם הם אומרים, שעד הזמן שיעשה נסים מן השמים ויבא משיח צדקנו ויוליכנו קוממיות לארצנו, אסור לנו לפי תורתנו, דברי נביאנו וחז"ל, לשוב ולעלות לארצנו ולבנותה למדינה יהודית לאומית, מפני שזוהי דחיקת הקץ וכפירה בביאת המשיח, ובתור דוגמא די להביא בזה את הודעת ועד רבני אשכנז האורתודוקסים, שפרסמו בעתוני גרמניה „ברלינר טגבלט" ואחרים לפני הקונגרס הציוני הראשון וז"ל; „ועד אגודת הרבנים באשכנז: ד"ר מאיבוים (ברלין), ד"ר הורביץ (פרנקפורט) ד"ר גוטמן (ברסלוי), ד"ר אורבוך (הלברשטדט) ד"ר ורנר (מינכן), מפרסם את ההודעה הזאת: ע"י הקריאה לקונגרס ציוני וע"י פרסום סדר היום שלו, נפוצו מושגים כה מוטעים על דבר תורת היהדות ושאיפות המחזיקים בה, עד שרואה ועד אגודת הרבנים באשכנז חובה לעצמו להביא את גלוי דעתו הזה:

(1) שאיפותיהם של המכונים בשם ציונים ליסד מדינה יהודית לאומית בארץ ישראל, מתנגדות ליעודים המשיחיים אשר בכתבי הקדש ובספרות הדתית המאוחרת.

(2) היהדות מטילה חובה על המחזיקים בה לעבוד בלבב שלם את עבודת המולדת שהם שייכים לה ולדרוש את שלומה הלאומי בכל נפשם ובכל כוחותיהם.

(3) אולם חובה זו אינה סותרת את השאיפות הנדיבות, שמטרתן היא להושיב אכרים יהודים בארץ ישראל, אחר שאין לשאיפות האלה שום יחס אל

יסוד מדינה לאומית. דתנו ואהבתנו לארץ מולדתנו, שתיהן גם יחד מטילות איפוא עלינו את החובה לבקש מכל אלה שטובת היהדות קרובה אל לבם, כי יתרחקו מן השאיפות הציוניות ומן הסונגרים, אשר למרות האזהרות עודנו מוכנים להתאסף (ספר ראשון של כל כתבי הרצל, במאמר „רבני-מחאה“).

הקהלות האורתודוקסיות של רבני המחאה וחבריהם במערב אירופה, — בארצות שאחינו אלה נהנו משווי זכויות כיתר האזרחים ומצבם החמרי והכלכלי וגם דרגת השכלתם בהכמות ובמדעים שונים, היה יותר גבוה וטובה מזו של אחינו במזרח אירופה — אם כי בבת-יכנסיותיהם, רבניהם, שוביה"ם וכו' וכן בכל מה שנוגע לקיום המצוות שבין אדם למקום ולחברו, היו כמעט שווים להחרדים של יהודי פולין, ליטא ועוד, בכל זאת השקפתם ויחסם לכל מצוות הלאומיות שבתורתנו, הנוגעות לארצנו, עמנו, ממלכתנו שפתינו וכל הקשור בזה, היה שונה תכלית שינוי מהאחרונים, והיתה קרובה בהרבה לזו של המתבוללים, שכמוהם החליפו והמירו את לאומיותם בזו של אותם הארצות והעמים שהם נמצאים בקרבם, וכהמתבוללים התנגדו גם הם לעליה ולבנין הארץ לבית לאומי יהודי. בני כתה זו „פושעים“ לא רק ביהדותם הלאומית, אלא גם בתורתם ובקיום מצוותיה, שהם מודים בהן. ג) ישנם כאלה השונים מהקודמים, שאינם מודים בדת ישראל ותורתו ובכל העבר של עמנו, אבל בכל זאת חפצים הם להשאר גם להלאה עם מיוחד בארץ מיוחד להם ולחיות בה כעם חדש מודרני, עם השפה היודישאית ותרבותה בביריביר' או באיזו ארץ אחרת, ואינם רוצים בשום אופן לא בארץ ישראל ולא בשפתה וספרותה העתיקה ובכל הקשור לזה. „הזדים“ האלה בכונה ובזדון כ„הבונד“, הפולקסיסטים ועוד מיני איסטים כאלה רוצים להפך לעם אחר לגמרי, עם שפה ותרבות אחרת מזו של תורתנו ומסורתנו, ולא להשאר אותו עם שהיה מקודם. ד) יש עוד סוג אנשים בעמנו, שבכל הליכות חייהם הם מתנהגים לפי התורה והמסורה שלנו, והם רוב המון אחינו במזרח אירופה, אלא שמסוצר רוח מעול הגלות וטרדת-הפרנסה, נחלש אצלם במשך זמן גלותנו הרנש הלאומי העברי העתיק, והם מתיחסים עי"ז לעבודת הציונים בארץ באדישות, והרבה מהם בהתנגדות וכשנאה, אם כי בסתר לבם ובנשמתם הם מודים בארץ ישראל, בשפה העברית ותרבותה. הרבה מהם עושים זאת לא מתוך כונה רעה, אלא מפני שנצטוו על כך ממנהיגיהם וראשיהם המאמינים בהם ומעריצים אותם, והרבה — מתוך בערות וחסרון ידיעה, וחושבים לתומם, שאסור לנו לעשות פעולות ממשיות לטובת גאולתנו והתישבותנו בארץ, אלא הכל מוכרח להעשות רק ע"י ה', בנסים גלויים כשיגיע זמן גאולתנו, ועד אז מחויבים אנו לשבת בחיבוק ידים בגלות ולחכות לנסים, כי כל יהדותם היא אצלם רק מצות אנשים מלומדה ואיננה נובעת מתוך הכרה פנימית והבנה נכונה בעצם הדברים. אחינו אלה „חוטאים“ רק בשגגה, מתוך שנתעלמה מהם, — מחסרון ידיעתם, — עצם חובתם לעמם ולארצם בשעה היסטורית זו. ועל ארבעת הכתות הללו הנמצאות בקרבנו בעת קבוצ גליות שבימינו אמרו חכמינו הנזכרים, שברשעים, — המתבוללים הקיצונים, החפצים בהשמדת עמנו, יעשה דין, ושלוש כתות האחרות, — הפושעים, הזדים והחטאים — הטובים שבהם, אלה שיש בהם ממאור תורתנו, יחזרו למוטב ויתחרטו על מעשיהם הקודמים וגם הם יעלו וייתשבו בארצנו, אם רק תחיה להם האפשרות

לכך, כמו שראינו זאת בזמן האחרון בעינינו ואלה שבזרון לבם לא יחפצו לשוב לעמם, לארצם ולתורתם — יכלו ע"י חבלי משיח. והעונש הזה נתקיים לצערנו הגדול, בכל תוקפו וחריפותו באחינו באירופא כולו וביחוד בפולין, שרוב זרם הצרות והאסונות נתכו על אחינו התמימים האלה, שחטאו גם הם בשגנה ושתו מכוס התרעלה של חבלי משיח הוועמים אלה. והדבר שחז"ל יראו עוד בזמנם מזה, בא על דורנו במלואו, ובזה מובנת לנו עכשיו תשובת רבה לאביי, בסנהדרין צ"ח על שאלתו: מדוע הוא, רבה, ירא כל כך מחבלי משיח עד שאמר, "ייתי ולא איחמיניה", הלא ע"י עסקו בתורה ובגמילות חסדים צריך הוא להנצל מהם? ע"ז ענה לו רבה, שירא הוא, "שמא יגרום החטא", כמו שיעקב אבינו בשעתו ירא מזה, אע"פ שה' הבטיחו: "הנה אנכי עמך ושמרתיך בכל אשר תלך", כדתניא, "עד יעבור עמך ה'", זו ביאה ראשונה, עד יעבור עם זו קנית, זו ביאה שניה, אמור מעתה, ראויים היו ישראל ליעשות להם נס בימי עזרא כדרך שנעשה להם בימי יהושע בן נון, אלא שגרם החטא". וביומא ט' מפרש ריש לקיש מה הוא, "החטא" הזה, ואמר לרבה בר בר חנא שה' שונא לבני בבל, שלא עלו בימי עזרא, ובאר את הפסוק בשיר השירים, "אם חומה היא נבנה עליה טירת כסף, אם דלת היא נצור עליה לוח ארז", בדברים האלה, אם עשיתם את עצמכם בחומה ועליתם כלכם בימי עזרא נמשלתם ככסף, שאין רקב שולט בו, עכשיו שעליתם כדלתות, נמשלתם כארז שהרקב שולט בו". ובהתאם לזה אנו רואים בעליל כשם שנתקימו בדורנו ולעינינו תפלת ברכת השנים וקבוץ גליות ועוד, כן נתקימו בנו גם דבריהם על חבלי-משיח ועשיית דין ברשעים, במתבוללים הקצונים במערב אירופא ועונש של כליה בשאר הכתות המתנגדים לשיבת ציון ובנין הארץ — הפושעים, הזדים והחטאים, שלא התחרטו על מעשיהם הקודמים ולא התישבו בארצנו. ונתקיים בהם דברי הנביא: (יחזקאל כ', לד—לח) והוצאתי אתכם מן העמים וקבצתי אתכם מן הארצות אשר נפוצותם כם, ביד חזקה ובזרוע נטויה וזכמה שפוכה וכו' ונשפטתי אתכם שם פנים אל פנים, כאשר נשפטתי את אבותיכם במדבר ארץ מצרים כן אשפט אתכם נאום ה' וכו' וברותי מכם המורדים והפושעים בי, מארץ מגוריהם אוציא אותם ואל אדמת ישראל לא יבואו וידעתם כי אני ה'. כי המפלגות הנזכרות, הפורדים והפושעים של זמננו, שהביאו במעשיהם לידי חלול שם שמים וחילול כבוד עמנו וארצנו, תורתנו, שפתנו ותרבותנו, גרמו בחטאם המכופל והמשולש הזה, שאין לו כפרה, לאותם התוצאות הקשות והמרות שבאו על דור המדבר של יוצאי מצרים, על מאסם בארץ חמדה, כי כמו דור המדבר כן גם המפלגות הנזכרות בדורנו, מארץ מגוריהם ומקומות מושבותיהם הוצאו והושמדו ע"י הנאצים ואל אדמת ישראל לא באו. ועד כמה שהכאב גדול מאד ולבנו ידאב על דם אחינו האומללים האלה, שברובם עסקו בתורה ובגמ"ח, בכל זאת מוכרחים אנו להרכין את ראשינו לפני כם ההשגחה, שאינה עושה דינא בלא דינא, חכמינו וקדמונינו, שראו את הנולד, הזהירו אותנו והתרו בנו ע"ז, ואנו לבושתנו ולחרפתנו לא שמנו לב לדבריהם ואזהרותיהם, והאנשים שהתימרו דוקא לחרדים ולשלומי אמוני ישראל, הם, רבותיהם ומנהיגיהם העומדים בראשם, ישבו דומם בשויון נפש בארצות גלותם עד שהתנוונו והושמדו, ובארצם הם, שהשתוקקו לה כל כך וחיכו לה זה כאלפיים שנה, לא חפצו לעשות שום פעולה ממשית לגאולתה.

ולתהישבותה, לבנותה ולהבנות ממנה. מחוייבים אנו לכבוש את פנינו בקרקע ולהודות על כל מה שהרשענו, פשענו ועשינו בזדון לבנו וחטאנו לארצנו, עמנו ותורתנו, ולשוב בתשובה שלמה על כל זה, ולקבל עלינו להבא לעזור בבנין ארצנו ובהתישבותה ובתחית עמנו בכל האפשרויות והאמצעים שבידנו ואז תהיינה צרותינו וסבלותינו כפרתנו, ותתרומם קרן עמנו כולו ונעבור במהרה על כל שלבי גאולתנו ונגיע לקץ תקותנו בביאת בן דוד משיחנו.

עכשיו נברר מי מהמפלגות השונות בעמנו הלך בדרך הסלולה לנו מדור דור, כמו שנצטוינו ע"ז ע"י נביאינו וחכמינו, כאמור למעלה, האם הציונים החרדים לסיעותיהם או כל מיני המתנגדים להרעיון הציוני, "אגודת ישראל" והעומדים בראשה עם כל אלה הנגררים אחריהם? ומי מהמפלגות האלה נטו מדרך זו והלכו בנתיבות עקלקלות וגרמו לכל הצרות והאסונות שבאו על אחינו ע"י חבלי משיח הנזכרים?

התנועה הציונית הפוליטית שבדורנו וגם תנועת חבת ציון שלפניה, שמטרתן היא להשיב לעמנו לאט לאט את ארצנו וחוסן ממלכתנו שמלפנים, לא באו אלינו מן החוץ ולא הופיעו אצלנו כאיזה דבר ורעיון חדש, אלא הן נובעות מקרב נפשנו ונשמתנו פנימה וכתוצאות מן האמונה ברעיון המשיחי, הן שואפות רק להחזרת העטרה ליושנה, ומטרתן הן לגשם בחיים את אותן השאיפות והגעגועים של עמנו מדור דור, ותוך תוכה של הציונות נעוצה בשרשה של האמונה והתקווה המשיחית עמוק עמוק, עד שאי אפשר כלל להפרידה ממנה, וזאת היתה שאיפת ומגמת גאוני הרוח שבקרבנו מתחילת המאה שעברה, של הרבנים הגאונים ר' צבי הירש קלישר, ר' אליהו גוטמכר, ר' יהודה אלקלעי, ר' נתן פרידלנדר, ר' מרדכי אלישברג, ר' שמואל מוהליבר והרבה אחרים, זכר כולם לברכה, שהיו המעוררים והמיסדים הראשונים של תנועת שיבת וחבת ציון וע"י השפעתם והתעוררותם נוסדו בארצנו המושבות העבריות הראשונות. לפני יותר משבעים שנה, בשנת תר"ל, נוסד ע"י חברת "כל ישראל חברים" בית הספר לחקלאות "מקוה ישראל" על יד יפו, בשנת תרל"ח נוסדה המושבה הראשונה ע"י יהודי ירושלים, "פתח תקוה" וכן הלאה, ועד הסונגרס הציוני הראשון בשנת תרנ"ז כבר היו בארץ בעשרים מושבות עבריות. אולם אותם הרעיונות והשאיפות שהיו חבויות וטמונות, בלבותיהם ומוחותיהם של גאוני הרוח מהדור שעבר ושהיו לקנין רק ליחידי סגולה שבעמנו, קיבלו צורה יותר ממשית וסונקרטית ע"י הציונות הפוליטית של הד"ר הרצל ז"ל, שאז החלו לאט לאט להתגשם בחיים ונעשו גם לתנועה עממית, בהיקף הרבה יותר רחב בקרב השדרות השונות שבעמנו, ובסונגרס הראשון שהתאסף בבאזל הוכרו כבר גלוי בפני העולם כולו, שהציונות שואפת לברוא לעם ישראל מקלט בטוח בארץ ישראל עפ"י משפט גלוי (הפרוגרמה הבולאית) והניחה את היסוד לאיגוד כל בני ישראל הפזורים בעולם כולו לעם אחד עם שאיפה לאומית פוליטית אחידה ע"י "השקל" הציוני, שנהיה לחובה לשקלו שנה שנה לכל אלה המודים בפרוגרמת באזל זו, ויחד עם זה נבראה גם ביאות-כוח של עמנו כלפי ממשלות העולם, שנתאשרה אח"כ באופן רשמי ע"י חבר הלאומים, בשם "הסוכנות היהודית לא"י". התנועה הציונית הפוליטית עוררה בעמנו תסיסה גדולה וגרמה לידי

חלקי רעות גדולות בין רבנינו החשובים והיהודים החרדים במזרח אירופה ביחס לתכנה, מטרתה ותוצאותיה של תנועה זו, הרבה מגדולי רבנינו שהתייחסו לתנועה זו ברצינות ובמסירות הדרושה ושחררו לתוך תוכה של שאיפתה ומטרתה ולמעשי העומדים בראשה, התמסרו לה בכל חם נפשם ונשמתם וכוח תורתם, כי כחכמים הרואים את הנולד ראו ברעיון זה חזונו הכל וההצלה היחידה לעמנו גם בחומר וגם ברוח, ועזרו הרבה בכוח השפעתם, שההמונים הרחבים יסופחו לתנועה זו ויתמכו בה בכל יכלתם. באופן כזה נוסדה בשנת תרס"ב ההסתדרות של אחינו הציונים החרדים והרבנים בשם „מזרחי“ (מרכז רוחני), ע"י הגאון הנודע ר' יצחק יעקב רינס ז"ל מלידה, שמטרתו הוא בנין הארץ עפ"י התורה והמסורה ולפי הסיסמה: ארץ ישראל לעם ישראל עפ"י תורת ישראל.

לעומת זה הרבה מרבנינו ואדמו"רינו, שהכירו את הציונות רק מרחוק באופן שטחי, מתוך כלי שני, ולא שמו לגמרי את לבם לרדת לסוף דעתה, תכנה ומטרתה, ביחוד אלה שהיו רחוקים מהויות העולם ומשאלות פוליטיות בין-לאומיות והושפעו ע"י מלשינים ושונאי ציון שונים — התייחסו להציונות ולהציונים בשלילה וגם בהתנגדות גדולה, כי המלשינים האלה השתדלו בכל כוחם להראות בכתבי פלסתר שלהם שהוציאו אז, שכל עיקרה של הציונות ושאיופות העומדים בראשה לא באה אלא להסיר את עמנו מדרך התורה והמצוה, ושכל העוסקים בה הנם אפיקורסים וכופרים בביאת המשיח וכו' וכו', ביחוד גדולה היתה השפעתם של מלשינים שונים על האדמו"רים של החסידים למיניהם בארצות אירופה המזרחית, שבתומת לבם האמינו לדבריהם ונהפכו גם הם לשונאי ורודפי הציונים בכל כוחם. כפי שאנו רואים, התנועה הציונית, למרות כל המכשולים ששמו לה על דרכה מתנגדיה השונים, הלכה במשך השנים והתפתחה מבפנים ומבחוץ; באותה השנה, תרס"ב, נוסדה גם „הקרן הקיימת לישראל“, שמטרתה היא לגאול את אדמת ארצנו בתרומות העם ולמסרה לרשותו של עם ישראל כולו, ואסור למכרה לצמיתות, ואפשר רק להחכירה ל-49 שנה, והחוכר מחויב להתישב על האדמה, לעבדה בעצמו ולהשתמש עליה רק בעבודה עברית. בשנת תרע"ד, שנת התפרצות המלחמה הקודמת, היו כבר בארץ 44 מושבות עבריות, אשר נתנו את תבואתן ופרין להמתישבים עליהן. ביסוד המושבות הללו נסתים הנכול שבין התקופה הקודמת, הנקראת „עולם הזה“ לבין התקופה השניה „ימות המשיח“, ונתקיימו בנגד דברי ר' אבא, שאמר (סנהדרין צ"ח) אין לך קץ מגולה מזה, שנא' ואתם הרי ישראל ענפכם תתנו וכו', ועלינו בזה על השלב הראשון בדרך גאולתנו, כי נתקיימה תפלת ברכת השנים שהבאנו לעיל, ועברנו בזה לפרק הזמן השני בתקופת „ימות המשיח“ זו, לקבוצ גלויות, שהנחו הדבר הכי חשוב והעיקר העיקרים שבתנועה הציונית, כי אחרי הצהרת בלפור ואישורו של המנדט לא"י ע"י חבר הלאומים, ואח"כ גם ע"י ארצות הברית של אמריקה, החלה עליה בהמון של אחינו לארצנו, על מנת לבנותה ולהתישב בה באופן שלא היתה עוד רוגמתה במשך ימי גלותנו. באותו זמן, בשנת 1920, אחרי המלחמה, נוסדה „הקרן היסוד“, המכשיר הכספי של ההסתדרות הציונית ע"י מס עצמי, שהתורמים מטילים על עצמם לפי רכושם והכנסותיהם, שתפקידו הוא לעזור לעלית עמנו לארץ, לבסס ולפתח בה את

הישוב החקלאי והעירוני, לתמוך בתעשייה העברית וגם בחינוך ותרבות העברית בארץ, ועל ידי כך נתגדל הישוב העברי בארץ ועלה במשך דור אחד פי עשר, מחמשים אלף יהודים שנמצאו בארץ אחרי המלחמה הקודמת, היינו לחצי מיליון, כ"י, ונקודות הישוב העברי הגיעו עד עכשיו ליותר ממאתיים ושמונים, גם השפה והתרבות העברית וספרותה בכל המקצועות עלו ונתפתחו בד בבד עם הגדלת העליה והישוב העברי, והשפה העברית נהיתה לשפה חיה. ביחוד בין הדור הצעיר, שהיתה בפיהם לשפת אמם; החומר האישי של הישוב הנהו ברובו משמנו ומסלתו של כל המפלגות, הזרמים והמעמדות הנמצאים בקרב עם ישראל בכל העולם כולו.

אחרי התיסדותה ואשורה של „כנסת ישראל" בארץ, שברשותה נמצאים כל הענינים הפנימיים של הישוב, הנהלת בתי הספר, הטלת המסים השונים על האוכלוסיה העברית, הרבנות הראשית, הנהגת הקהלות, העזרה הסוציאלית ועוד הרבה כאלה וכל המפלגות השונות בארץ כמעט נכנעות ומצייתות לכל פקודות „הועד הלאומי", העומד בראש כנסת ישראל זו — עלינו על השלב השלישי בדרך גאולתנו, כי ביחד של התגשמותן של שתי התפילות הקודמות: ברכת השנים וקבוץ גלויות, הולכת ומתקיימת קמעה קמעה גם תפילת „השיבה שופטינו כבראשונה", אם כי שלע"ע אנו עוד רחוקים ממלוי תקותנו זו בשלימותה, אולם אנו מקוים שגם זה יתגשם עם גאולתנו השלמה ברוח תורתנו ומסורתנו, ואנו מלאים תקווה, כשם שנתקיימו בנו, במדה ידועה, תוכנם של שלשת התפילות הראשונות בדרך גאולתנו, ומצד השני כבר לקינו די מחבלי משיח, כך יתקיימו בנו בקרוב גם שלשת התפילות הבאות אחריהן, שתתרום קרן עמנו בבנין ירושלים עיר קדשנו ובביאת משיח צדקנו, כדברי המימרא שהבאנו למעלה וכיון שכלו הפושעים מתרוממת קרן הצדיקים וכו', וממילא כבר מובן, אם חז"ל כינו במבטאים: רשעים פושעים, זדים וחטאים לאותן ארבעת המפלגות בעמנו שהתנגדו לתנועה הציונית ובנין הארץ, כינו בשם „צדיקים" לאלה שהנם ההפך מהמפלגות הנזכרות, לאלה היהודים שהיו כל הזמן נאמנים ומסורים לתנועה זו, בני את הארץ והתישבו בה ומתנהגים בדרך התורה והמצוה והם נקראים כאן צדיקים, שיתרומם קרנם, כי מכלל לאו אתה שומע הן.

ונאמר בסגנון דברי הנחמה של התנא ר' עקיבא, שאמר לחבריו הבוכים (סוף מסכתא מכות) ע"ד נבואתם של אוריה וזכריה: הכתוב אומר „כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות" וכי מה ענין של יציאת מצרים אצל גאולתנו האחרונה? אלא תלה הכתוב יציאת מצרים לגאולה שבימינו; עד שלא נתקיימה בנו כל אותן ההרפתקאות והגזירות הרעות שבאו על יוצאי מצרים, כדברי הנביא יחזקאל המובא למעלה, הייתי ירא שלא תתקיים בנו גם דברי גאולתם, חרותם וכבושם את הארץ, עכשיו שנתקיימו בנו מאורעותיהם והרפתקאותיהם הרעות בידוע שגם כל דברי גאולתם ונצחונם יתקיימו גם בנו ויבא קץ לכל צרותינו וסבלנו, וה' ינקום לעינינו את נקמת דם אחינו השפוך ונגאל גאולה שלמה ואחינו מכל ארצות פזוריהם יבואו לציון ברנה ושמחת עולם על ראשם.

מכל הנאמר בזה אנו רואים, שהתנועה הציונית וגם תנועת שיבת וחבת ציון שקדמו לה, הולכת בעקבות האמונה של הרעיון המשיחי המסורתי לנו מאז

ומעולם וממלאה את תעודותיו ודרישותיו לפי מדת האפשרות שלה והאמצעים שישנם בידה וברשותה, ודרכנו זו שאנו הולכים עליה היא הדרך הסלולה לנו מדור דור; מן נביאינו, חכמינו ורבנינו הראשונים והאחרונים עד דורנו אנו, יורו של "כנסת ישראל" והישוב בארצנו.

עכשיו נראה את הדרך שהלכנו בה מתנגדי הרעיון הציוני השונים וביחוד "אגודת ישראל" והעומדים בראשה וכל הנגדרים אחריהם במזיד או בשוגג, ואת האסון והשואה הנוראה שהם המיטו על רבבות אחינו התמימים בפולין ובאירופא כולה.

כבר הבאנו למעלה, שבמערב אירופא, במקומות שאחינו הושגו בזכויותיהם ליתר אזרחי הארץ, היה מהלך ההתרחקות והשקפותיהם על היהדות של הרבה מאחינו אלה שונה תכלית שינוי מיהודי מזרח אירופא. אחינו אלה היו שם מחולקים לשתי עדות שונות, למתבוללים-מתקדמים ולחרדים-אורתודוקסים; העדות של המתבוללים, בתי כנסיותיהם, רבניהם-מטיפיהם ומשמשי קהלותיהם, היו שונים לגמרי מזו של האורתודוקסים גם בחיצוניותם וגם בתוכנם ופנימיותם. הקיצונים שבמתבוללים האלה, מיסודו של הר"ר גיגר וחבריו לדעה, סברו והפיצו את הדעה בקהלותיהם, שתעודת עם ישראל בעולם היתה רק להפיץ את רעיון אחרות ה' בעולם, בניגוד לעבודת האלילים השונים, שאומות העולם היו שקועים בה. ולתכלית זו, — הם אמרו, — נתפזרנו בין האומות השונות בעולם כולו, ואחרי שרעיון זה כבר נתקבל בעולם גם ע"י האמונה הנוצרית וגם ע"י האיסלם, מלאנו בזה כבר את תעודתנו ושליחתנו הנמסרה לנו ואין לנו עוד כל זכות להתקיים בעולם כעם מיוחד בפני עצמו, ואנו צריכים להתבולל בתוך האנושיות כולה ולעבור מן העולם ע"י התכחשות לתורתנו ולמסורתנו, לשפתנו ותרבותנו, עמנו וארצנו שעזבנו אותה לפני כאלפים שנה, על ידי נשואי תערובות עם העמים השונים שאנו נמצאים בקרבם. וממילא מובן שהמתבוללים הקיצונים האלה — המכונים בשם "רשעים" — היו המתנגדים הכי גדולים וקשים לרעיון שיבת ציון של רצ"ה גלישר וחבריו ולרעיון הציוני הפוליטי ההרצלאי. אולם לא רק העדות הקיצוניות אלו אלא אף הקהלות האורתודוקסיות של אחינו החרדים שם, מיסודן של הרב רפאל שמשון הירש, אע"פ שהיו מוכרלים ומפרשים מהראשונים בכל הענינים הנוגעים לדת וקיום המצוות שבין אדם למקום, והיו בזה כמעט שווים לאחינו החרדים במזרח אירופא, בכל זאת בכל הדברים הנוגעים להענינים הלאומיים של עמנו דעתם היתה קרובה בהרבה לזו של המתבוללים הנזכרים וכמוהם התנגדו לרעיון הציוני, לבנין הארץ בתור בית לאומי לעמנו כולו, כי גם הם סברו שאין בני ישראל כולם, המפוזרים בארצות שונות, עם לאומי אחד בכל הדברים הנוגעים לעמנו, לארצנו, לממלכתנו ולשפתנו, אלא אנו גרמנים, צרפתים, אונגרים וכו' בני דת משה, ובכדי להבליט את אמונתם בה' ובתורתנו אמרו, שעד הזמן שיעשה לנו נסים גלויים מן השמים בזמן ביאת משיח צדקנו, אסור לנו לשוב ולבנות את ארצנו וכו', מפני שיש בזה משום דחיקת הקץ. וועד הרבנים של היהודים "החרדים", — כביכול, — האלה בגרמניה, יצא בעתונות הגרמנית במחאה נגד הקונגרסים הציונים.

מנהלי היהדות הזאת במערב אירופא, מתנגדי הציונות, התאספו, כשנתיים

לפני התפרצות המלחמה הקודמת, בעיר קטוביץ ויסדו מלכתחילה אגודה בשם „שלומי אמוני ישראל“, שמטרתה היתה לחזק את היהדות האורתודוקסית עפ"י שיטתם ודרכם ולהלחם בציונים ובציונות עד רדתה. מאליו מובן, שכל מיני מתנגדי הציונות של היהודים החרדים בארצות שונות נספחו מיד אליהם, ביחוד נלוו להם הרבה חסידים שונים של הרבנים בפולין והרבי מגור העמיד את עצמו אז בראשם. הרבה רבנים, שובי"ם ושאר כלי קדש וגם הרבה חסידים מתפללי ה„שטיבלעך“ שנטו לציונות נרדפו על ידם עד חרמה וסכלו בעד ציוניותם הרבה מאד, ביחוד בערים הקטנות והחשוכות בפולין. במלחמה העולמית הקודמת, כשפולין נכבשה ע"י הגרמנים, (שהיו אז בעלי ברית של טורקיה, וארץ ישראל היתה עוד אז ברשותה, טרם שנכבשה ע"י האנגלים) שלחה ממשלת הכבוש זו לורשה שני רבנים, את הדרי"ם קרליבך ופנחס כהן, שעמדו בראש „האגודה“, במטרה להשפיע על יהודי פולין, ליטא ועוד נגד הציוניות הפוליטית והבית הלאומי בא"י והטיפו אז להרעיון, שא"י צריכה לשמש לנו רק לעניני דת ודברי קדושה, להשתטח על קברי הצדיקים בארץ, להתפלל ע"י הכותל המערבי וכדומה, אבל אסור להשתמש בארצנו לענינים חילוניים, כלכליים ופוליטיים, לעבד את אדמתה להוציא ממנה את יכולה, תבואתה ופריה, או לחקים בה בתי תעשיה ומלאכה שונים, וכל שכן שאסור לנו להשתדל שא"י תהפך למרכז פוליטי-לאומי ומדיני בשביל עמנו בעולם כולו. ברוח זה הוציאו אז את העתון „דאס יודישע ווארט“ בורשה, הנערך אז ע"י נחום ליב וינגוט. הרבנים הנזכרים השפיעו אז על האדמו"רים והרבנים בפולין מדעותיהם האנטיציוניות בכל האמצעים שברשותם ושברשותה של ממשלת הכיבוש, ע"י מסירת רשיונות ומונופולים שונים לכמה דברים הנחוצים לנו, כגון ספירט של פסח וכדומה וע"י הגדלת שכר הרבנים בהרבה קהלות ועוד כאלה. באופן כזה רכשו להם מעריצים ואוהדים הרבה לאגודה זו. וכל מיני מתנגדי הציונות והציונים, תחת מסוה של יראת שמים ויהדות חרדית התרכזו בה, ומאז ועד היום נעשתה האגודה, ששנתה אח"כ את שמה ל„אגודת ישראל“, לראש החזית העולמית ללחום עם כל מה שיש לו יחס וקשר עם הציונות והציונים. אחרי שנחרבה היהדות באירופה וקהילות ישראל בפולין אינן מתקיימות עוד, העבירה „האגודה“ את כל החזית שלה עם קציניהם וגינרליהם לארצנו, ולוחמים ביחוד נגד „כנסת ישראל“, שבה מתרכזים כל עניני הישוב כולו, הרבנות הראשית מנאומי הארץ, רבני הקהילות השונות והרבה אדמו"רים הנמצאים בארץ, עם כל המון בית ישראל החרדים לדבר ה'. ומה הן התוצאות של שתי המפלגות הללו, הסותרות זו את זו, התנועה הציונית לסיעותיה השונות: „המזרחי“, „הפועל-המזרחי“ ועוד מצד אחד, ו„אגודת ישראל“ ושאר מתנגדי הרעיון הציוני, הלוחמות במשך כל הזמן עד היום הזה נגדה, מצד השני? נדמה לנו שהתשובה על שאלה זו היא מאד פשוטה וקצרה, כבר הראינו למעלה, שע"י עבודת הציונים נתגדל הישוב בארץ פי עשר, מחמשים אלף יהודים שהיו נמצאים בארץ, — בסוף המלחמה הקודמת, הגיענו לחצי מיליון יהודים, כ"י, ונקודות הישוב עלו עד כדי מאתיים ושמונים, השפה העברית נהיתה לשפת האם ביחוד להדור הצעיר; „המזרחי“ ו„הפועל-המזרחי“ השתדלו בכל כוחם לבנות מושבות של יהודים חרדים,

החשובים רבנים, שובי"ם בכל הקהילות, כנו בתי כנסיות לתורה ולתפילה, יסדו ישיבות ובתי ספר דתיים לבניהם ובנותיהם, הקימו במקומות הרבה מטבחים כשרים, השתדלו לתת תוסף לחוקי-שבת בהרבה מקומות ובדרך כלל הם עוסקים שיוכר שלטון התורה ומצוותיה בחיים הצבוריים שלנו בארץ, ובמעשיהם אלה הצילו הציונים לסוגיהם השונים את שארית הפליטה מכליון והשמדה בארצות הגלות, בעזרם לעלותה ארצה ולחיות בה חיי עם השב לתחיה. לעומת זאת „אגודת ישראל" וההולכים בעקבותיה ביחד עם שאר המפלגות הנזכרות, שמנעו אלפים ורבבות מאחינו מלעלות ארצה ולהתישב בה, גרמו בזה שנתך עליהם חמת חבלי משיח והושמדו מתחת שמי ה'.

עכשיו שכבר הוברר לנו להלכה ולמעשי דרכי נאולתנו החיוביים והשליליים, הטובים והרעים, וגם ידוע לנו הדרכים שהלכנו בהן הציונים החרדים, „המזרחי" ו„הפועל המזרחי" במשך כל הזמן, עד שהגיעו להגשמת שאיפתם במדה ידועה, עד כדי קבוצ גליות ועוד, ומצד השני הוברר לנו דעתם ומעשיהם של מתנגדי הציונות ו„אגודת ישראל" וכל הנגרדים אחריהם, והדרכים שהם בחרו להם ללכת בהן — אפשר כבר לנו לעבור לתוכן המכתב של כ"ת, להנחותיו ולמסקנותיו ולראות במה הן נכונות וצודקות ובמה לא.

בהנחה הראשונה של המכתב כ"ת בא לידי החלטה, שעתה היא עת צרה ליעקב, שכמוהו לא היתה עוד בישראל והצרות המתגברות עלינו הן „חבלי משיח" וצדיק באמונתו יחיה. הדברים נכונים ואמיתים מאד ואין מי שיכחישם; אבל ביחד עם זה יש להתפלא מאד ע"ז, שכ"ת סתם כ"כ את דבריו ולא גילה לנו את הסיבה שהביאה לידי הצרות וחבלי משיח אלה, מהו החטא שגרם לזה, ומי המה החוטאים, הצריכים לחזור בתשובה שלימה על זה, ומהו התשובה המתאימה על חטאים כאלה, הלא בהמנעו מאתנו לדעת כל זאת, — את נפש עמנו כולו הוא קובע בזה? האם בשעה שעסק בענינו של חבלי משיח, בסוגיה כה קשה וחמורה לעמנו כולו, לא שם לבו כלל למאמרי חז"ל העיקריים בענין זה, לדברי הנמרא במגילה י"ז וסנהדרין צ"ח המובא לעיל, שלפיהן חבלי משיח פוגעים קשה גם ביחודים העוסקים בתורה ובגמילות חסדים, מפני שהגורם לזה הוא אך ורק אותו החטא של ימי עזרא שלא עלו להתישב בארצנו? ומי הם האשמים הכי גדולים בין היחודים החרדים בחטא זה אם לא „אגודת ישראל", החצרים של האדמו"רים בפולין ובראשם החצר מגור? שבמשך כל הזמן התנגדו בכל כוחם להרעיון הציוני ומנעו רבבות מאחינו התמימים בפולין מלעלות ולבנות את הארץ ברוח התורה והמסורה, ולא הלכו בדרך „המזרחי" ו„הפועל המזרחי" וכאלה? האם דמי אחינו אלה, שנהרגו, שנשחטו ושנקברו חיים בפולין אינם צועקים אלינו מן האדמה, שמתנגדי הציונות ובנין הארץ אלה, היו הגורמים הראשיים באסונם ובמותם, בעוד שאלפים ולרבבות מהם אפשר היה לעלות ארצה לבנותה ולהבנות ממנה? יתאר נא כל אחד בנפשו לרגע, איך היה מצב היהדות בארץ אלמלי היו כל אחינו החרדים והתמימים בפולין ובשאר הארצות סרים למשמעתם ושומעים לעצתם של אותם האדמו"רים, התאחדו עם הציונים החרדים והיו שוקלים במשך כל הזמן את שקליהם, תמכו בקרנות הציוניות ושלחו את ציריהם להקונגרסים הציוניים, כמו שהשתתפו בכל עניני הקהלות בעריהם עם כל שאר המפלגות

החילוניות והחפשויות „הבונד“ הפולקסיסטים והשמאלים הקיצוניים השונים, או לכל הפחות היו מפעילים את חסידיהם ואנשי שלומם לעלות ארצה ולהתישב בה לאלפיהם ורכבותיהם — כי אז הלא היינו אנחנו התרדים הרוב בתנועה זו וכל מוסדות הציוניים היו נמצאים תחת ידינו והשפעתנו אנו, והיינו בונים את הארץ ברוח תורתנו ומצוותיה ורבבות מאחינו התרדים האלה עם מנהליהם, רבניהם ואדמו"ריהם שהושמדו באירופא היו חיים כאן בארץ, חיים נעימים ומאושרים. ועכשיו, רבנו הנכבד, ראו מה שגרממתם בהתנגדותכם לציונות ובנין הארץ בכלל!.. מחכים אנו בקוצר רוח לתשובתו הבלתי מפלגתית על כל שאלותינו אלו, כי בטוחים אנו שלא יחשוד אותנו בשאלותינו, שמתוך שנאה או קנאה, חלילה, אנו דורשים זאת ממנו; כותבים אנו את דברינו אלה בדם לבנו מחובתנו להאמת, לתורתנו, עמנו וארצנו.

בהנחה ובמסקנה שניה כ"ת כותב, שעלינו להתחזק בקיום תורה ומצוות, בחינוך הבנים והבנות בדרך התורה ובאהבת ישראל ומסים בדברי המדרש תנחומא, שאין ישראל נגאלין עד שיהיו כולם אגודה אחת. בודאי יורה כל אחד, שכל הדברים האלה כשהם לעצמם צודקים ואמתים מאד, אבל בכל זאת השואל ישאל, מדוע קשר את הדברים האלה דוקא בחבלי משיח, הלא על החובה לקיים את התורה ומצוותיה עלינו ועל בנינו, ובתוכם גם את המצוה „ואהבת לדעך כמוך“, אנו מושבעים ועומדים עוד מהר סיני ועלינו לקיימן בכל הזמנים, המקומות והמצבים שאנו נמצאים בהם ולא דוקא בשעת חבלי משיח, וברוח זה מחויבים אנו לחנך גם את בנינו ובנותינו, ומדוע תלה כ"ת תניא בדלא תניא? הלא התרים היחיד המציל אותנו מחבלי משיח ומפורעניותיהם הוא רק העליה והתישבות בארצנו, כי כפי שנתבאר לנו כבר, חבלי משיח פוגעים ביהודי הגלות אפילו אם הם עוסקים בתורה ובגמ"ח, כי רק אם נתישב בארצנו ונחיה בה עפ"י התורה והמצוה ובאהבת ישראל תתקיים בנו דברי המדרש הנזכר. ואת התפקיד החשוב הזה בארץ ממלא כל הזמן לא מתנגדי הציונות ואנו"י, אלא המזרחי, הפועל המזרחי וכל אלה ההולכים בעקבותם, כמו שבארנו זאת לעיל, והם גם גרמו שנתקיימו בנו דברי הנביא: „כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות“, לפני שנתיים בכ"ב לחודש יוני למספרם נעשה לכל הישוב העברי בארץ גם גדול היוצא מגדר הרגיל, השונא הכי גדול שלנו עם צבאו נמצא אז בעירק ובסוריה הקרובה וכבר עמדו על מפתן ארצנו וקול נפץ היריות נשמעו כבר בערי ארצנו, ולפני שנה בעמדו קרוב לנו, בגבולי מצרים וארצנו, ולהישוב כולו היתה צופיה אז סכנת הרג וחרב ואבדן, בהכרזת נבואותיו יום יום ברדיו, ופתאום נעשה גם והוכח שוק על ירך באל-עלמיון, והתחילה מיד בריחתו משם בלי קץ וגבול, שלא בדרך הטבע. ולמרות זאת, ששונאינו אלה התפארו כל הזמן, שמה שבנינו אנו במשך עשרות שנים יחריבום בימים אחדים, נעשתה פתאום מהפכה בהלך מחשבתם, ובחמלת ה' עלינו עזבו שונאינו אלה את החזית הזה ועלו עם מחניהם לרוסיה הסובייטית, ששם ינחלו מפלתם ותכוסתם תהיה שלימה, ואנחנו נצלנו באופן נסי מהסכנה שהיתה צפויה לנו, בעוד שהמפלגות האחרות, שמנעו את אחינו מלעלות ארצה והפורצים בחומת אחדותנו והעוברים בגאווה וכוז על דברי המדרש הנזכר, גרמו לתוצאות מרות וקשות לעמנו.

בחלק שני של המכתב בהנחה השלישית כ"ת מודיע לנו בהבלטה יתרה, שהשקיע הרבה עבודה ביסודה וחיוזקה של „אגודת ישראל" ביחוד בפולין להרמת עֶרֶן התורה וחייהדות, ועכשיו שהכל חרב, עלינו להתאחד באגו"י לעבוד שכם אחד לחיזוק היהדות ובפרט בארה"ק, ומשמיע לנו באופן מיוחד בסוף דבריו, שדעתו והשקפתו כאז כן עתה היא אך ורק להחזקת „אגודת ישראל" ודעתו נגד מפלגות אחרים (אחרות?) הנוטים מדרך הסלולה לנו מדור דור ידוע מכבר, ולכן הוא מבקש מכל אחד לסייע לאגו"י הן בגופו והן בממונו וכו' כדי להציל את שארית חפלימה וכו'.

על הדברים האלה בודאי ישאל כל בר דעת, הלא הם הופרכו והוסתרו כבר מדברי עצמו הקודמים, שאמר בראשית מכתבו, שהצרות המתגברות עלינו, ושהחריבו את היהדות באירופא וביחוד בפולין, הן חבלי משיח, שלפי דברי הגמרא במגילה וסנהדרין הנ"ל הם באים על אחינו בעת קבוץ גליות, מפני החטא שלא עלו והתישבו בארצנו, אם כן מוכרח הוא להודות שהציונים וכל הנלוים להם צדקו במעשיהם, שבנו את הארץ והגדילו בה את הישוב פי עשר משהיה, ובוה, שלא שמעו לקולכם ולכל מתנגדי הציונות, הצילו את שארית פליטת עמנו באירופא מכליון והשמדה, ועל ידי פעולותיהם הגדולות בארץ נתקיימו התפלות ברכת השנים וקבוץ גליות ועוד, ומתפתחות והולכות גם קיומן של שאר התפלות בדרך גאולתנו, וכ"ת ביסוד „אגודת ישראל" ביחד עם שאר המפלגות האנטיציוניות הביאו להפך פורעניות והשמדה ע"י חבלי משיח, שהוא בעצמו מודה בהם, על אחינו בפולין ועוד, אשר שמעו לעצתכם ונשארו בארצות גלותם. ואם כן הדבר, איזה טעם והבנה יש בהתפארותו, שהרבה עבודה השקיע ביסודה וחיוזקה של אגודת ישראל אתמהא! הלא רואים אנו שגם גדולי הרבנים ואדמו"רים הרבה שהתנגדו כמו כן לציונים ולציונות ואסרו עלינו את העליה לארץ הוכרחו סוף סוף לעזוב את דרכם הנלוזה זו, וכשהיתה להם רק אפשריות כל שהוא עלו גם הם לביתנו הלאומי והתישבו בה ואלה שנשארו במקומם הושמדו יחד עם חורבן קהלותיהם, וכ"ת בכבודו ובעצמו למרות התנגדותו הגדולה לכל המפלגות הציוניות, כמו שהוא בעצמו מבטא בסוף מכתבו ולמרות עבודתו המרובה לחיזוקו של אגו"י בפולין, מוכרח היה לשוב לעת זמנתו ככלות כוחו לארצנו, — שעזב אותה זה פעמים, —

ולהתישב בה בקביעות עם משפחתו ואנשי שלומו, הלא בזה עצמו הוא מראה בעליל ששיטת הציונים החרדים בבנין הארץ והתישבותה היא הדרך האמיתית המתאימה לתורתנו, נביאינו ומסורתנו, ו„אגודת ישראל" וחבריהם מתנגדי הציונות — בדאים, ואיך זה יוכל מיד אחר כך להוסיף חטא על פשע ולבוא בהודעה ובדרישה מוחלטת כזו לכל החרדים לדבר ה', שדעתו כאז כן גם עתה הוא אך ורק בהחזקת „אגודת ישראל" ובפרט באה"ק, להתאחד עמה ולסייע לה בין בגופו ובין בממונו וכו'? האם כ"כ כבר טחו עיניו מראות מה שהתרחש מסביבו עד כאן בפולין, ועכשיו פה בארץ?

מלבד זאת יקשה כ"א, הלא בהנחה שניה שבמכתבו הוא דורש להתחזק בסיוע התורה ומצוות וגם באהבת ובאחדות ישראל, כדברי התנחומא, ובדרך זו לחנך גם את בנינו ובנותינו. ואיך זה הוא סותר מיד את דבריו הוא ודברי המדרש שחביא, בדרישתו להפרד מכלל הישוב בארץ, מ„כנסת ישראל" שלו, שבראשו

עומדת הרבנות הראשית וחבריהם רבני הקהילות, גאונים וגדולים בתורה, אדמו"רים שונים שעלו ארצה, — ולהתחבר אך ורק עם „אגודת ישראל“, המתבדלים והפורשים את עצמם מכלל אחינו החרדים באמת ובתמים לדבר ה', ופותחים להם משרדים מיוחדים לחופה וקידושין ומטבחים לשחיטה נפרדת ע"י רבנים משיגי גבול, הגורמים במעשיהם לכל מיני תקלות בחיי משפחה ופתיחת אטלזים של נבלות וטרפות ובשר גמל, ומהרסים במעשיהם את חומת אחדות ישראל ושלמות הקהילות בארץ ומביאים בזה לידי חילול השם, בזיון התורה וכבוד רבנינו הגאונים העומדים בראש קהלותינו. די להראות על עובדה מחפירה אחת, שלא נשמע כמות, על ההתנפלות המגונה של „אגודת ישראל“, ביחוד מחסידי גור, עם צעיריהם באבנים בכיסם בשבת אחה"צ פ' בחקותי כ"ד אייר תש"ג, על הרב הראשי, הגאון הגדול רמ"א עמיאל שליטא, בביהכ"נ הגדול בת"א, בשעה שהטיפף לפני המתפללים שם בדברי תורה ומוסר, כדרכו תמיד להפיץ תורה ברבים וביחוד בקרב הדור הצעיר. האין מעשים מגונים ומחפירים כאלה, המחללים את כבוד ישראל כולו, מביאים לידי שנאת חנם בין אחינו, שגרמה לחורבן בית מקדשנו?

גם כבוד האדמו"רים לבית רוזין, שגם הם לא היו נמנים בשורות של הציונים בעריהם בחו"ל, בכל זאת כשעלו ארצה לרגלי המצב הטרגי של אחינו באירופא והכירו מקרוב את המצב האמתי כמו שהוא בישוב בארץ, חזרו מטעותם ובדברים צודקים ונאמנים, בהרגשת האחריות שעליהם בשעה מכריעה זו, יצאו במכתבם הגלוי להזהיר את אחינו החרדים הסרים למשמעתם מלכת בדרכים הנלוזים ש„אגודת ישראל“ אומרת להוליך אותם בהן, הרחוקים מדרכי תורתנו האמתיים, באותו גליון „היסוד“ התפרסם מכתבם המשותף בזה"ל: ב"ה, יום ה' לסדר ונתתי שלום בארץ, כ"ב אייר תש"ג. לכבוד הרבנות הראשית למחוז יפו ות"א. הודעת כ"ת, כי יצאו אנשים מקרבנו ופתחו להם משרד לנשואים ומסדרים חופה וקידושין ביד רמה, גרמה לנו צער הרבה. מה רבה התקלה הכרוכה בזה! עלולה היא להרוס ח"ו את אחדות הקהלה ולנתוץ את יסודות השלום והאחות, גם לזלזול גדול הוא בכבוד הרבנים הנקרים והמפורסמים, אשר ערתנו בחרה בהם לעמוד בראשה ולעבוד את עבודת הקודש, לעת כזאת עת צרה היא ליעקב מאין כמוה, שהחובה מוטלת עלינו לפשפש במעשינו ולתקן את המעוות — מי זה ואיזה הוא אשר ימלאנו לבו להרבות ח"ו שנאת חנם בישראל? הלא היא שגרמה לחורבן בית מקדשנו ובית חיינו! הנה כי כן הגנו מביעים בזה את מחאתנו נגד הפרצה הזאת ואנו מזהירים בכל תוקף: חלילה לנו מלכת בדרך ההתפרדות וההתפוררות, כי תהו לא דרך היא: חלילה לנו לעשות אגודות אגודות, כי קדושת ישראל תלויה באחדות האומה (כלי יקר, דברים א, א), ואין ישראל נגאלין עד שיהיו כולן באגודה אחת (תנחומא, נצבים סוף"א) ואנו תפלה למי שהשלום שלו, כי יברך את עמו ישראל בשלום". וכד עמא כולוהו אית בהו שלום ולא אית בהו מארי גבבי, קוב"ח חיים עליהו.

(—) ישראל במוה"ר מרדכי פייבוש (מהוסיאטין). ישראל במוה"ר יצחק וצ"ל (מבויאן), יעקב פרידמן במוה"ר יצחק (מבהוש).

דברי האדמו"רים האלה היוצאים מן הלב על קדושת ואחדות ישראל כולו בודאי יבנסו ללבבות כל אחינו החרדים והמסורים באמת לתורתנו, ארצנו ועמנו,

וְכָל פְּרָטִי מִכֶּתֶבְכֶּם מִתְאִיִּמִים לְדַבְּרֵי הַתְּנַחֲמוֹמָא, שֶׁהֵם מְבִיאִים רֹאיהַ לְדַבְּרֵיהֶם הַצּוֹדְקִים, אֲבָל דְּבָרֵי כ"ת שֶׁהֵתְאֵחָד עִם אֲנֹכִי הַמִּתְבַּדְּלִים מִכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, רִבְנִי, גִּאֻנִּי וּמִנְהִיגִי לְהַגְדִּיל בֹּזֵה אֶת הַפִּירֹד וְשִׁנְאָת חֲנָם בַּעֲמֻנֹ, הֵם מִמֶּשׁ הַחִיפֹךְ וְהַסְתִּירָה הַגְּמֹרָה לְאוֹתוֹ דְּבָרֵי הַמִּדְרָשׁ שֶׁהוּא מְבִיא מִקּוֹדֶם, וְעַל סְתִירָה זוֹ כִּבְר הֵעִירוּ גַם בַּעֲתוֹנוֹת הַיּוֹמִית.

וְיֵשׁ עוֹד לְשֹׂאֹל אֶת כ"ת, הֲאֵם מֵאִז שֶׁחֲתָאֵחָד עִם אֲנֹכִי שֶׁל יְהוּדֵי גֵרְמָנִיָּה וְעַד כֹּה, זֶה יוֹתֵר מִשְׁלוֹשִׁים שָׁנָה, טֶרֶם עָלָה בִּידוֹ לְהַכִּיר אֶת הַשְּׁקֵפֶתֶם הַמִּיּוֹחֶדָה שִׁלְהֶם, מֵאִז שֶׁהוֹשׁוּ בִּזְכוּיֹתֵיהֶם לְשֹׂאֵר תּוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ, שֶׁהֵנָּם בְּנִיגוֹד נִמּוֹר לְשִׁיטָתָם וּדְרָכָם שֶׁל עַמָּנו כּוֹלֹ מְדוֹר דּוֹר בְּנוֹנֵעַ לַעֲמָנו, אֶרְצָנוּ וְאֵף לְתוֹרָתָנוּ וּמִסּוֹרָתָנוּ? הֲלֹא הֵם הֵם שֶׁאָמְרוּ, שְׁבִנִי יִשְׂרָאֵל הַמְּפֹזְרִים בָּאֶרְצוֹת שׁוֹנוֹת בַּעֲלֹם הֵנָּה רַק כִּתְה דְּתִית אַחַת בְּנוֹנֵעַ לְמִצְוֹת שְׁבִין אֲדָם לְמִקּוֹם וּלְחִבְרִי, אֲבָל בְּמִצְוֹת הַשִּׁיכּוֹת לַעֲם, לְאָרֶץ, לְמַלְכוּת לְשִׁפְחָה וְלִכְלֵל הַדְּבָרִים הַקְּשׁוּרִים בֹּזֵה הֵם חֲלָק בְּלִתִּי נִפְרָד מִהֶעֱם הַגֵּרְמָנִי, הָאוֹנְגְרִי וְכו' וּבְכָל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֵין לָהֶם כָּל קִשְׁרֵי־וִיחָם לְבִנֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁפִּסְסוּ כִּבְר לִהְיוֹת עִם אֶחָד וְחִטִּיבָה לְאוֹמִית אַחַת בַּעֲלֹם. וְשִׁיטָתָם זוֹ הַבִּיאתָם לְחֲתִנְגָד כָּל הַזֶּמֶן, מִימֹת רַצ"ה סְלִישֵׁר ז"ל עַד יְמֵינוּ אֵלֶּה, לְהַרְעִיֹן הַצִּיּוֹנִי וּבְנִין אֶרְצָנוּ, כְּהוֹדַעַת „רִבְנִי הַמַּחֲאָה" שֶׁהִבְאֵנוּ לְמַעֲלָה, וְהֵאֵם אֵינָנו רּוֹאִים שֶׁאֲפִילוֹ אֵלֶּה, שֶׁהוֹכַרְחוּ מִחֲמַת הַמִּצִּיק הַנֶּאֱצִי לְבּוֹא הֵנָּה, מִתְּנַעֲנָעִים בְּרוֹבָם לְשׁוֹב לְאֶרֶץ, כְּשֶׁרַק יִשׁוּנָה שֵׁם הַמִּצֵּב הַמִּדִּינִי בְּנוֹנֵעַ לִיהוּדִים, וְלַעֲזוֹב אֶת אֶרְצָנוּ, וּבִסְתֵר לְבָם הֵם מִתְּפַלְלִים לְשִׁנָּה הַבָּאָה בְּגֵרְמָנִיָּה, אֹוֹנְגְרִיָּה, מִשְׁכּוֹס־לֹוֹבְקִיָּה וְעוֹד, וְאֵנוּ שׁוֹאֲלִים הָאֵין בִּיהֲדוֹת כְּזוֹ פְּשִׁיעָה גְּדוֹלָה בַּעֲיִקְרֵי תּוֹרָתָנוּ וּמִצְוֹתֶיהָ, שֶׁכְּמַעַט מִחֲצִיתָם שֶׁל הַתְּרִי"ג מִצְוֹת קְשׁוּרוֹת בַּעֲנִינֵי אֶרְצָנוּ, עַמָּנוּ, מִמִּלְכָּתָנוּ שֶׁפִּתְנוּ וּבְכָל מָה שֶׁשִּׁיכּוֹם לֹזֶה? וְאֵיךְ זֶה דּוֹרֵשׁ כ"ת מִיְּהוּדִים חֲרָדִים לְדַבֵּר ה' לְהֵתְאֵחָד דּוֹקָא עִם יְהוּדִים מְזוּיפִים כֹּאֵלֶּה, הַחֲרָדִים רַק לְחֲלָק מִמִּצְוֹת תּוֹרָתָנוּ הַמוֹצְאוֹת חֵן בַּעֲיִנֵּיהֶם וְהַמִּתְאִיִּמִים לְחַיִּי הַגּוֹיִים בָּאֶרְצוֹתֵיהֶם, וְלֹא עִם אֵלֶּה הַיְּהוּדִים הַחֲרָדִים הַשּׁוֹאֲפִים לָקִים בְּפוּעַל אֶת כָּל מִצְוֹת תּוֹרָתָנוּ וּמִסּוֹרָתָנוּ בָּאֶרְצָנוּ אֲנִי? וְכָלֵל גְּדוֹל הוּא, עֲבִירָה גּוֹרֶרֶת עֲבִירָה, כְּמוֹ שֵׁם, בָּאֶרְצוֹת מַעֲרָב אִירּוֹפָא, כֵּן גַּם כֹּאן הֵם מִתְבַּדְּלִים וּמִפְרִישִׁים אֶת עַצְמָם מִן הַצִּבּוֹר וּמִ„כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל" כּוֹלָה ע"י מִשְׁרָדִים מִיּוֹחֲדִים לְנִשְׁוֹאִים, חו"ק, אִיטָלְזִים מִיּוֹחֲדִים שֶׁל שְׁחִיטָה נִפְרֶדֶת וְכִדּוּמָה וְגוֹרְמִים לְמַכְשׁוּלִים גְּדוֹלִים בְּחַיִּי הַמִּשְׁפָּחָה וְטַהֲרָתָהּ בְּמֵאכְלוֹת אִסּוּרוֹת וְכִדּוּמָה. הֵאֵם לֹא יָדוּעַ לוֹ מָה שֶׁגִּרְמָה הַשְּׁחִיטָה הַנִּפְרֶדֶת שֶׁל הַ„אֲגוּדָה" בִּיפוֹ, מִימֹת הָרֶב הַיָּדוּעַ מִמִּקּוֹב עַד הַיּוֹם, שֶׁהִסִּיבָה לְמַכִּירֶת בֶּשֶׁר גְּבִילָה וְטֶרֶפָה וְאַח"כָּ לְפִתִּיחַת אִיטָלְזִי טֶרֶפָה בְּפֶרֶה־סִּיָּה, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבַּרֵּר הַדְּבָר בְּשַׁעֲתוֹ ע"י בֵּית דִּינֹו שֶׁל הָרֶב א"י הַכֵּחֵן קוֹס ז"ל? וְהֵאֵם אֵינוּ מְבִין שְׁבֵאֵם „הָאֲגוּדָה" תִּפְרוֹץ אֶת הַגֶּדֶר וְתִפְתַּח בָּאָרֶץ מִשְׁרָדִים מִיּוֹחֲדִים לְחוֹפָה וְקִידוּשִׁין יִגְרְמוּ בֹזֵה שֶׁהַחִלּוּנִים וְהַשְּׂמָאֲלִים הַקִּיצוֹנִים יִפְתְּחוּ אַח"כָּ מִשְׁרָדִים לְנִשְׁוֹאִי אֲזִרְחִיִּים? הָאֵינָנו מְבִין עוֹד שֶׁמַּעֲשִׂים כֹּאֵלֶּה מִצַּד הָאֲגוּדָה, מִלִּבָּד מָה שֶׁהֵם פּוֹרְצִים בֹּזֵה אֶת חוֹמַת דָּתָנוּ, הֵם גַּם קוֹבְעִים אֶת נַפְשׁ עַמָּנו כּוֹלֹ, מַחְרִיבִים אֶת אַחֲדוּתָנוּ בְּשַׁעֲה רִצִּינִית וְאַחֲרָאִית כְּזוֹ וְגוֹרְמִים בְּמַעֲשֵׂיהֶם לְחִיפָאֵל שֵׁם שָׁמַיִם וְעַם יִשְׂרָאֵל בַּעֲלֹם, וְאַחֲרִית הַדְּבָרִים הַנִּתְעַבִּים הָאֵלֶּה מִי יִשׁוּרְנָה? וְכֵשֶׁם שֶׁמִּתְנַגְּדִינוּ אֵלֶּה הַשְּׁפִילוֹ וְדַכָּאוֹ אֶת כְּבוֹד יִשְׂרָאֵל בָּאֶרְצוֹת הַגּוֹלָה, בְּאַתְנָן זְכוּיוֹת מְדוּמוֹת וּמַחֲרִירֵי נִזִּיד עֲדֻשִׁים, בֹּאכְלָם עַל כָּל צַעַד „קוֹרְצָא בִּי מִלְכָּא", הַלְּשִׁינוֹ עַל יֵתֵר חֲלָקֵי עַמָּנוּ, שֶׁאֵינָם נִאֲמָנִים לְאֶרְצוֹת

גלותם, כן גם כאן בארץ, הם עוזרים לשונאינו מבחוץ בהתנגדותם לעצמאותנו ולממלכתנו בארצנו ואחרית תקותנו. די להראות על המאמרים המחפירים האחרונים של העומד בראש „אגודת ישראל” העולמית, ה' יעקב רוזנהיים וחבריו בעתוני אמריקא, המלאים שנאה ואדם נגד כלל עמנו, שאינם ב„אגודת ישראל”, ולזה כבודו קורא „דרך הסלולה מדור דור” ? ועל זה הוא אומר „כזה ראה וקדש” ! אוי לאותה בושה !

אולם הדבר המפליא והמועזע את הקורא עד עומק נפשו ונשמתו יותר מכל הדברים המוזרים הוא סוף דברי מכתבו, האומר : „ודעתי נגד מפלגות אחרים (אחרות ?) הנוטים מדרך הסלולה לנו מדור דור ידוע מכבר”, הסגנון של יוהרא וגדרנות הזה כלפי עצמו והחידוש והגידוש שלא נשמע כמוהו כלפי כלל ישראל בולו, שאיננו ב„אגודת ישראל”, מכריח אותנו לשאול את כב', מי נתן לו הסמכות והרשות במידה כה גדולה ורחבה כזו, להוציא פסק דין חמור וקשה כזה על כל ציבור החרדים בעולם שאינם ב„אגודה”, שהם כולם, עם רבניהם, גדוליהם ונאוניהם, צדיקיהם ואדמורי”הם, בארץ ובחוץ לארץ — שהם כולם נטו מדרך הסלולה לנו מדור דור ? במה סרו מדרך הסלולה הזו, באיזה חטאים, האם בזה שמלאו את שאיפת עמנו שבתפילת „ברך עלינו, תסע בשופר גדול לחרותנו, השיבח שופטינו” ועוד, לא רק בפיהם אלא גם בגופם ובממונם, והלכו בזה בדרך שהתוו לכולנו נביאינו וזקנינו מימי עזרא, חז”ל וכל גדולנו עד דורנו אנו, תמכו ברעיון הציוני ומוסדותיו, עזבו את ארצות גלותם ועלו לארצנו ובנו אותה לבית לאומי לעמנו כולו להציל את שארית הפליטה ? או אולי בזה, שלא הלכו שבי אחרי הדוקטורים — רבני גרמניה, מיסדי „אגודת ישראל” והתנגדו להם ולשיטתם, שיטת ההתבוללות למחצה, לשליש ולרביע, האוסרת לנו לעלות ולבנות את ארצנו למדינה לאומית לעמנו וגרמו בזה להשמדת כשלושה מיליונים יהודים תמימים באירופא, ששמעו בקולם ונשארו בארצות גלותם ? האם לא רעדו ידיו ואצבעותיו ופניו לא חווירו מבושה כלפי הקדושים שנהרנו והומתו בארצות גלותם בעטיה של אנו”י והעומדים בראשה ומדברים בשמה ובשבתה ? האם חושב הוא שבדבריו אלה יחפה על החטא הבלתי יכופר של „אגודת ישראל” וחבריהם, כל שאר מתנגדי הרעיון הציוני, שהמיטו את השואה הגדולה על אחינו בפולין, עי”ז שיוציא על המפלגות שאינן ב„אגודה” דבה כזאת, שהם כולם נטו מדרך הסלולה לנו מדור דור ? לא ולא ! הכתם השחור הזה על כל מתנגדי הרעיון הציוני לא ימחה מהם וישארו לדראון עולם בתולדות עמנו. האם שנאתו להציונים, אפילו למפלגות החרדים שבהם, קלסלה כ”כ אצלו את השורה עד שלא יוכל כבר להבחין בין תכלת לקלא אילן והאם הברק החרדי החיצוני של האנטיציונים, חברי אנו”י, כל כך עוור את עיניו עד כדי סלופים והוצאות דיבה כאלה ? אתמהה ! ובדרך כלל נשאל אותו שאלה מאד פשוטה ותמה, ויסלח לנו על זה, מי שכל הזמן, זה עשרות בשנים, הפריע להעבודה הציונית ובנין הארץ עי”י החרדים, וכשראה אחרי המלחמה הקודמת, שסוף סוף התנגדותו אינה מועילה והארץ תבנה ותתישב מבניח ונתאשרה עי”י חבר הלאומים לבית לאומי לעמנו, היה מוכרח גם הוא לעלות ולקנות בארץ מה שהוא ; אולם נתקיים בו דברי חז”ל (ב”ק) „כד רגיו רעיה על ענא עביר לנגדה סימותא”. ובמקום לקנות בת”א, בעיר העברית, קנה בעיר

הַיְּהוּדִים בֵּית יִמּוֹ וְחֹזֶר לְחוּץ לָאָרֶץ. הַקִּנְיָה הַזֹּאת נִרְמָה לוֹ חֲרָפָה וּדְרָאוֹן עוֹלָם, כְּמוֹ הַמוֹשְׁבָה הַיְּדוּעָה שֶׁל הַ"אֲגוּדָה", "מַחֲנֶה יִשְׂרָאֵל"; עַל רִכּוּשֵׁנוּ הַלְּאֻמִּי וְהִישׁ הַיְּהוּדִי בָאָרֶץ לֹא נֹסֵף כָּלום, וּבִמְוֹבֵן הַמוֹסְרֵי לֹא הוֹסִיף הַמָּקוֹם הָרַבָּה כְּבוֹד לְכוֹלָנוּ... וְכֹאשֶׁר הוֹרֵעַ אַחֵר כִּךְ הַמִּצֵּב בַּפּוֹלִין שֶׁב עוֹד הַפֶּעַם אֶרֶץ וְהַתִּישֵׁב בִּירוּשָׁלַיִם. אוֹלָם גַּם הַפֶּעַם עֹזֵב אֶת הָאָרֶץ וִירוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ וְשֶׁב לְגַלּוֹת פּוֹלִין, וְרַק אִז כֶּשֶׁחֲבָלֵי הַמִּשִּׁיחַ בְּכָל מֵאָה הָאֲחֻזָּה פָּגְעוּ בְּאֲחִינוּ שְׂמָה וְחֲרַב חֲדָה שֶׁל הַנְּאֻצִּים הִיתָה מוֹנַחַת בְּכָר עַל צוּאָרוֹ, הַשְּׂאִיר אֶת כָּל אֲחִינוּ שֶׁם מִתְּבוֹסָסִים בְּדָמָם וְלַעֲת זִקְנָתוֹ עָלָה עִם מִשְׁפַּחְתּוֹ וְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמוֹ אֶרֶץ, שֶׁבּוֹר וְרִצּוֹץ בְּנוֹפוֹ וְרוּחוֹ וּמַעֲמִיד פָּנִים כֹּאִילוֹ עֲשֵׂה לָנוּ בִּזְה טוֹבָה שְׂאִין כְּמוֹהַ וּמַצְדִּיק אֶת הַדִּין עַל אֲחִינוּ בַּפּוֹלִין, שְׂצֻרוֹתֵיהֶם הֵם חֲבָלֵי הַמִּשִּׁיחַ, הָאִין בִּזְה מִשּׁוֹם לוֹעַג לְרֶשׁ? בַּמָּקוֹם שֶׁהוּא פּוֹסֵל אֶת הָאֲחֵרִים הִיָּה צָרִיךְ בַּמָּקוֹם זֶה לְבָרוּק אֶת מִצְפוֹנוֹ הוּא אִם אֵינָנו אַחֲרָאֵי לְכָל הָאֲסוֹן שֶׁל חֲבָלֵי מִשִּׁיחַ שֶׁבָּאוּ עֲלֵיהֶם לְפִי דְבָרֵינוּ, שֶׁהֲרַבָּה מֵהֶם הָיוּ יוֹכֵלִים כְּבָר לַחֲיוֹת בְּאֶרְצֵנוּ עִם מִשְׁפַּחְתָּם חַיִּים שֶׁל כְּבוֹד, אֲלֵמָלָה הוּא הַפְּרִיעַ לָהֶם בְּדַעַתוֹ וְהַשְׁקַפְתּוֹ מִלְּעֻלּוֹת אֶרֶץ, וְלִמְצַעַר לֹא הִיָּה צָרִיךְ גַּם כֵּאֵן בָּאָרֶץ לְהַגְדִּיל אֶת שְׂנֵאת הַחֲנָם בֵּין אֲחִינוּ, הַעוֹשֶׂה שְׂמוֹת וְכִלְיָה, חֲלִילָהּ, בְּשִׂאֲרוֹת הַפְּלִיטָה שֶׁל הַיְּהוּדוֹת הַחֲרָדִית בְּאֶרְצֵנוּ. כָּל כְּרִכּוּרֵינוּ וְדְבָרֵינוּ לֹא יוֹעִילוּ לָנוּ לְהַצְדִּיק אֶת שִׁיטָתוֹ הָאֲנִטִּיִּצְיוֹנִית, שֶׁהַתְּמַסָּר לָהּ מַעוּדוֹ וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה, שֶׁנִּרְמָה לְהַשְׁמִדָת שְׁלוֹשֶׁת מִלִּיּוֹנֵי יְהוּדִים בַּפּוֹלִין וּבְאִירּוּפָה כּוֹלָה וּבִגְנוּתוֹ אֶת מִסְּלָנוֹת הַחֲרָדִים הַצִּיּוֹנִים שֶׁהֲצִילָנוּ בְּדַרְכָּם וּבְמַעֲשֵׂיהֶם בְּבִנְיַן הָאָרֶץ עַל פִּי הַתּוֹרָה וְהַמִּסּוּרָה אֶת שְׂאִרֵּי פְלִיטָת עַמָּנוּ. וְהַנּוֹרֵל שֶׁל כָּל מַתְנַגְדֵי "כִּנְסַת יִשְׂרָאֵל" בְּאֶרְצֵנוּ כְּבָר נִחַתָךְ לְחֲרָפָה וּלְדְרָאוֹן ע"י כָּל הַיִּשׁוּב, שְׂאוֹיר אֶרְצֵנוּ הַחֲכִים אוֹתָם לְהַכִּיר בֵּין אֱמֶת וְשֶׁקֶר, וּלְדוֹגְמָא דִּי לְהִרְאוֹת עַל הָעוֹבְדָה, שְׂאֲחֵרֵי פֶרְסוֹמוֹ שֶׁל מַכְתָּבוֹ יֵצְאוּ הַשְׂתָּא מִ"כִּנְסַת יִשְׂרָאֵל" בִּיחָד עִם כָּל הַשְּׂמָאֵלִים הַקִּיֻּצְיוֹנִים לֹא יוֹתֵר מִ-86 אִישׁ בְּכָל הָאָרֶץ, וּבַמָּקוֹמָם נֹסְפוּ יוֹתֵר מִשְׁלוֹשֶׁת אֲלָפִים וָאַרְבַּע מֵאוֹת מְבֹגָרִים. וְאֵנוּ בְּמִזְחִים, שִׁי קוֹב הַדִּין (שֶׁל שֵׁשֶׁת הַתְּפִלּוֹת בְּשִׁמוּנָה עֲשֶׂרָה בְּרִכּוֹת: בְּרִכַּת הַשְּׁנִיָּם, קְבוּצַת גְּלוּת וְעוֹד, שֶׁהַצִּיּוֹנִים קִיְּמוּ אוֹתָם לֹא רַק בְּפִיהֶם אֲלָא גַּם בְּנוֹפֶם וּבְמִמוֹנָם, כְּפִי הַדֶּרֶךְ שֶׁהָרָאוּ לָנוּ נְבִיאֵינוּ וְחַכְמֵינוּ מְדוּרָה דוּר) אֶת הַהֵר (גּוֹר בְּלַע"ז).

סוּף כָּל סוּף, כ"ת לֹא יוֹכֵל לְהַשְׂאֵר כְּפִי טוֹבָה לְהַצִּיּוֹנִים הַחֲרָדִים עַל כָּל מֵה שֶׁעָשׂוּ בָאָרֶץ לְעַמָּנוּ כּוֹלּוֹ וּבְתוֹכָם גַּם לְמִשְׁפַּחְתּוֹ וְלֹא בְּעַצְמוֹ, וְאַחֲרֵי שֶׁ' עוֹר לֹא וְנִיצַל מִיַּד הַנְּאֻצִּים שְׂאֲרָבוּ לַחֲיוֹ, וְעָלָה בִּידוֹ לְהַתִּישֵׁב גַּם הַפֶּעַם בְּאֶרְצֵנוּ לִיהֲנוֹת לַעֲת זִקְנָתוֹ מִפְּרֵי עֲבוֹדָתָם, צָרִיךְ וּמַחֲוִיב הוּא לְהוֹדוֹת עַל הָאֱמֶת שֶׁשֶׁנָּה שֶׁלֹּא מְדַעַת בְּמִשָּׁךְ כָּל הַזְּמַן הַזֶּה לְהַרְעִיּוֹן הַצִּיּוֹנִי וְנוֹשְׂאֵי דָגְלוֹ וְלְתַצְטֵרָה בְּנוֹפוֹ וּבְנַפְשׁוֹ לְהַבְנִים-הַבּוֹנִים הָאֵלֶּה וְלְהַשְׁפִּיעַ בְּכָל כַּחוֹ וּיְכוּלָתוֹ לְאַחֲדוֹת עַמָּנוּ כּוֹלּוֹ וּלְשִׁלּוֹמוֹ, לְאַהֲבַת יִשְׂרָאֵל בְּאֱמֶת וּבְתִמְיָם. בִּירָא דְשִׁתִּית מִיְּנִיָּה לֹא תִשְׁדִּי בִּי סָלָא (אֲבֹן), (ב"ס צ"ב: וּמְדַרְשׁ תְּנַחֲמוּמָא פ' מִטּוֹת) וְכִי זֶה הוּא מִן הַנְּמוּסִים שֶׁל תּוֹרָתֵנוּ וּמִסּוּרָתֵנוּ לְזִרוּק אֲבָנִים עַל אֲנָשִׁים שֶׁטָּרְחוּ וְעָמְלוּ עַד שִׁיֻּצְרוּ בְּזִיעַת אִפָּם לֹא וְלֵאחֲרֵים מָקוֹם מִקְלָט עִם הַנוֹחִיּוֹת הָאֲפֻשְׁרוֹת שֶׁל תְּנָאֵי מְנוּחָה וּמְרִגּוּעַ, שֶׁכְּבוֹדוֹ מִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם יוֹם יוֹם! וְאִז כֶּשֶׁכִּלְנוּ נִתְאַחַד לְמַטְרָה אַחַת לְטוֹבַת כָּל עַמָּנוּ, אֶרְצֵנוּ וְתּוֹרָתֵנוּ הַשְּׁלָמָה, אִז נֹכַח לְקוֹוֹת שֶׁ' יֹאמֵר לְצֻרוֹתֵינוּ דִּי! וְנִגִּיעַ לְסֵף נְאוּלָתֵנוּ הַמִּסּוּוּהָ, בְּבִיאַת מִשִּׁיחַ צְדִקְנוֹ בְּמַחֲרָה בִּימֵינוּ.

בסוף מחברת זו חושב אני לנחוץ לציין ולהעיר את הקוראים עד כמה שיש לשים לב לכל מיני הכרוזים וקו"ס של הפוליטיקאים השונים העומדים בראש המפלגות הסותרות והמריבות זו את זו ועד כמה שהם רחוקים מן האמת וזרים לרוח תורתנו, ש"דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום". לתכלית זו כדאי להביא בזה את תוכן שלושת הכרוזים שנפוצו בין הקהל בזמן האחרון: א. את הכרוז של "היראים והחסידים" בירושלים נגד "אגודת ישראל" (בקשר לזה שהאגודה פירסמה קו"ס בח' אייר לצאת "מכנסת ישראל") "שהיא אסורה באיסור חמור מטעם הנאונים צדיקי ארץ". בכרוז נאמר: "לכן אנו מזכירים, כי הצדיקים הראשונים כמלאכים, האדמו"רים והנאונים, אסרו את "אגודת ישראל", הם ומכ"ע שלהם "קול ישראל", "הדרך" וכיו"ב נאסר עלינו איסור חמור — — — ואסור להתחבר עמהם".

הכרוז מזכיר את האיסור על "האגודה" שהוחלט עליו בעיר טשאם (הונגריה) ובין החתומים עליו: הרבי ממונקאטש, הרב דושינסקי, הרבי מקומאר-נה, הרבי מבלז, הרבי מצאנז, הרבי מלובאביטש, הרבי מאלכסנדר, הגאון הראגאט-שובי ועוד. הדור אתם ראו — נאמר עוד בכרוז "היראים" — מה צדקו דברי אלקים חיים של הנאונים צדיקי ארץ, שאסרו את "האגודה" ומה עלתה בסופם שיסדו בתי ספר "חורב", שלומדים בהם בחורים וגם בתולות יחדיו. ויתר מעשיהם זר מעשיהם שהכל יודעים. וגם ענין היתומים מפולין ופרס, ששתקו כל הזמן וניהלו מו"מ עם החפשים שיתנו להם חלק יותר גדול, מי נתן להם רשות להפקיר אפילו ילד אחד מהיתומים האומללים הללו ודמו דמי סומק טפי? למה לא חרעישו שבכלל לא ימסרו הנפשות הנפלטות הללו למפלגות, רק יעשו מוסד מיוחד בשבילם על פי דרך ישראל סבא. והמה לא כן עשו, רק החניפו לרשעים ורצו לעשות מסחרים, ורק לבסוף שלא הצליחו והמזרחיסטים לקחו כמה מאות ילדים ולהם לא הגיע לחלקם רק שלושים, רק עכשיו התחילו לכתוב במכ"ע שלהם, אבל שתקו עד הסוף ולמה? מפני שפאליטיקער גדולים הם והכל אצלם רק פאליטיק בלבד, ולא היה שום ריווח וטובה להילדים האומללים אם יהיו נמסרים לחינוך של "החורב" החרוב ר"ל, ומלאך המות מה לו הכא ומה לו התם, כל דרכיהם נלוזות ועקומות. לכן כל שומר נפשו ונפש טפיו ירחק מהם ומהמונם ונהיה כאבותינו מבלי לזוז זיז כל שהוא ח"ו "והאגודות" אסור מן התרה". ("הצפה" מיום י"ט אייר תש"ג, 24.5.43).

ב. הכרוז שבמכתבו של הרבי מגור, המובא בתחילת מחברתי זו, הכותב "ודעתי והשקפתי כמאז בן עתה", אך ורק להחזקת "אגודת ישראל" ודעתי נגד מפלגות אחרים הנוטים מדרך הסלולה לנו מדור דור ידוע מכבר". ובמחי יד אחת ובלי כל קושי הוא מבטל בנשימה אחת את האיסור החמור נגד מפלגתו "אגודת ישראל" שהוציאו עליה כל האדמו"רים והנאונים הנזכרים בכרוזם של "היראים" הנ"ל.

ג. הכרוז מיום י' שבט, המובא בהקדמתי, המוציא דבת שוא לא נגד מתנגדי מפלגת חותמי הכרוז, אלא דוקא על חבריהם לדעה ולמעשה ורכבים

גדולים ומפוסמים שעזרו לי בעריכת המחבר
אח"כ במאות אכסמפלרים בין הסהל הנכבד, שי
האלה עשו זה ג"כ משום שחפוליטיקה לסוג
— ועד כמה יזכרוז הזה מלא דיבת עיי
זו, וכדאי להביא כזה את דברי הסופ
בעתוניהם „דבר ו„הזמן“. הראשו
ירא שמים וכו' וא ציוני
בעריכה כלשהי ראים הד
למשל. ולא עוד א
אמנם עתיד הוא
דרי ימי יהדות פול
דברי אמת הם, והר

איתי יצא